

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIIKETALOUS

OPINNÄYTETYÖRAPORTTI

YKSITYISYRITTÄJÄN VEROTUS JA SIITÄ TEHTÄVÄT
VÄHENNYKSET

Case: Pikaopas yrittäjälle -Kälviän Kuntoutusasema

Karoliina Häggblom

Liiketalouden koulutusohjelma

Marraskuu 2007

Työn ohjaaja: Elina Merviö

TAMPERE 2007

Tekijä(t):	Karoliina Häggblom	
Koulutusohjelma(t):	Liiketalous, taloushallinto	
Opinnäytetyön nimi:	Yksityisyrittäjän verotus ja siitä tehtävät vähennykset Case: Pikaopas yrittäjälle -Kälviän Kuntoutusasema	
Title in English:	Taxation of a Private Entrepreneur	
Työn valmistumis- kuukausi ja -vuosi:	Marraskuu 2007	
Työn ohjaaja:	Elina Merviö	Sivumäärä: 52+28

TIIVISTELMÄ

Työn tavoitteena oli selvittää ja selkiyttää yksityisyrittäjän verotuksen muodostumista ja eritellä siitä tehtäviä vähennyksiä. Työn toimeksiantaja toimii yrittäjänä ostamassaan fysioterapia-alan yrityksessä. Tarkoituksena oli koota yrittäjän tarvitsemia tietoja yhdeksi paketiksi. Alan arvonlisäverottomuudesta johtuen arvonlisävero rajattiin suurelta osin pois käsiteltävästä kokonaisuudesta, josta nostettiin toimeksiantajan kannalta olennaiset asiat esille. Osana toimeksiantoa laadittiin opas käsitellyistä aiheista.

Työn teoriapohja perustuu pääosin alan kirjallisuuteen, ajantasaiseen lainsäädäntöön sekä verohallinnon ohjeistukseen ja julkaisuihin. Myös kursseilla ja työelämässä hankittua tietämystä sekä esimerkiksi tuomioistuinten ratkaisuja hyödynnettiin työtä tehtäessä.

Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan tapauksessa yrityksen tulos verotetaan osana yrittäjän tuloa, eikä yritys ole itsenäinen oikeussubjekti. Yrittäjä on vastuussa koko omaisuudellaan yrityksensä veloista ja vastuista. Tällöin myös yrittäjän henkilökohtainen verotus nousee olennaiseksi osaksi yrityksen verotusta.

Ennen kuin tulosta saadaan määriteltyä maksettavat verot, siihen kohdistuu erilaisia vähennyksiä tulon laskennan eri vaiheissa. Selvityksen kohteina olivat muun muassa yrittäjän työmatkoista aiheutuneiden kulujen korvaukset, vähennyskelpoiset menot ja menetykset, veronalaiset ja verovapaat tulot sekä yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa tehtävät vähennykset.

Toimeksiannosta huolimatta opinnäytetyö sisältää kaikille, etenkin uusille yrittäjille, hyödyllistä tietoa yrityksen verotuksesta. Liitteenä olevasta oppaasta aiheeseen liittyviä asioita on helppo silmäillä ja palauttaa mieleen.

Avainsanat: verotus yrittäjä elinkeinonharjoittaja vähennys tulo

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
1.1 TAUSTAA	5
1.2 TYÖN TARKOITUS.....	6
2 YLEISTÄ YKSITYISYRITYKSISTÄ JA NIIDEN VEROTUKSESTA	7
2.1 YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA ELI TOIMINIMI	7
2.2 YRITYSVEROTUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	8
2.2.1 Verovuosi	9
2.2.2 Veroilmoitukset	9
2.2.3 Verotuksen toimittaminen	10
2.2.4 Arvioverotus ja veronkiertäminen	11
2.3 ARVONLISÄVERO JA SEN MERKITYS TERVEYSALALLA	12
3 TULOVEROTUS	15
3.1 TULOLÄHTEET	15
3.2 TULOLAJIT	15
3.2.1 Yritystulon jakaminen	17
3.2.2 Tulolajien verotus	18
3.2.3 Luovutusvoitot osana pääomatuloa	19
3.2.4 Edellisten vuosien tappiot.....	19
3.3 NETTOVARALLISUUS.....	20
3.4 ENNAKKOPERINTÄ	22
3.4.1 Ennakonpidätys.....	22
3.4.2 Ennakonkanto	23
4 ELINKEINONHARJOITTAJAN MATKAKORVAUKSET	26
4.1 LISÄVÄHENNYS.....	26
4.2 KILOMETRIKORVAUKSET	27
4.3 AUTOKULUT.....	28
4.4 PÄIVÄRAHA.....	29
5 VERONALAISET JA VEROVAPAAT TULOT	32
6 MENOJEN JA MENETYSTEN VÄHENNYSKELPOISUUS	33
6.1 PALKAT.....	33
6.2 YRITTÄJÄN VAKUUTUSTURVA	35
6.3 EDUSTUSMENOT.....	35
6.4 YRITYSLIIKUNTA	36
6.5 KIINTEISTÖT.....	37
6.5.1 Puolison omistama tai puolisoiden yhdessä omistama kiinteistö.....	37
6.5.2 Vapaa-ajan kiinteistö.....	39
6.5.3 Vuokratilat vai toimitilaosakkeet.....	39
6.5.4 Kiinteistöyhtiöt.....	40
6.5.5 Toimitilojen alv.....	41
7 HENKILÖKOHTAISISSA VEROTUKSESSA TEHTÄVÄT VÄHENNYKSET ..	42

7.1 TYÖHUONEVÄHENNYS	42
7.2 TIETOKONEIDEN HANKINTAMENOT	43
7.3 ASUNNON JA TYÖPAIKAN VÄLISET MATKAKULUT	44
8 YHTEENVETO	45
9 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	48
LÄHTEET	49
LIITTEET	53

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Suomessa on noin 236 000 yritystä. Niistä valtaosa, 220 000 eli 93 %, on pieniä, alle kymmenen henkilön yrityksiä. (Yrittäjäytilastoja... 2007.) Monille yrittäjäyys on ammatinvalintakysymys. Toiset ryhtyvät yrittäjiksi työllistääkseen itsensä alalla tai alueella, jolla muuten on vaikeaa saada työtä. Niin tai näin, yrittäjäyys teettää usein paljon töitä jo itsessään, eikä aikaa jää juurikaan taloudellisten tai verotuksellisten tausta-asioiden selvittelyyn.

Informaatiota on nykyisin saatavilla lukuisista lähteistä, useissa eri muodoissa. Valtavasta tietomerestä ei selviä suodattamatta lukemaansa. On osattava erottaa luotettavat, paikkansapitävät ja ajantasaiset lähteet epäluotettavista tai vanhentuneista tiedonlähteistä, sekä poimia itsensä ja yrityksensä kannalta olennaiset asiat.

Työni taustalla on yksittäisen yrittäjän tarve saada tarvitsemiaan tietoja yhtenä pakettina. Toivon voivani auttaa myös muita aloittavia yrittäjiä jäsentämään asioita, jotka eivät ehkä liity itse yrityksen toimialaan, mutta yrityksen olemassaoloon sitäkin varmemmin.

Työn toimeksiantaja toimii fysioterapeuttina ostamassaan toimivassa yrityksessä. Itsensä lisäksi hän työllistää tällä hetkellä yhden ulkopuolisen henkilön. Yksityisenä elinkeinonharjoittajana hänen yritysmuotonaan on luonnollisesti toiminimi.

Sosiaali- ja terveysalalle leimaa antavaa on muun muassa se, että toiminta on arvonlisäverotonta. Toimintaa säätelevät myös erityiset lait, kuten laki ja asetus yksityisestä terveydenhuollosta (9.2.1990/152 & 24.8.1990/744) sekä laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (28.6.1994/559). Näin ollen alalla toimiva yrittäjä harjoittaa toimintaansa lakiin perustuvan oikeuden nojalla, tai hän on lain nojalla rekisteröity.

Alalla toimivista yrittäjistä pidetään rekisteriä ja heidän toimintansa on valvottua. Yrittäjän on mm. vuosittain annettava toimintakertomus lääninhallitukselle. Tällä seurataan terveyden- ja sairaanhoidon palveluja koskevia toimintatietoja sekä henkilökunnan, toimitilojen ja toiminnan muutoksia. (Laki yksityisestä terveydenhuollosta 10 §, 14 a §.)

1.2 Työn tarkoitus

Työn tarkoituksena on koota yrittäjälle tietopaketti yrityksen verotuksesta ja siihen liittyvistä vähennyksistä. Osa toimeksiantoa oli opasvihkosen luominen, josta kyseisiä asioita voisi nopeasti tarkistaa ja palauttaa mieleen. Erillistä opasta toivottiin myös siksi, että sen säilyttäminen olisi helpompaa, ja sen käyttäminen nopeampaa kuin kokonaisen opinnäytetyön. Työn liitteeksi laadin myös sanaston keskeisistä työssä käytetyistä käsitteistä.

Työssäni keskityin tarkastelemaan käsiteltäviä asioita yksityisyrittäjän näkökulmasta. Vaikka arvonlisävero on merkittävä asia useimpien yrittäjien toiminnassa, olen rajannut sen lähes kokonaan työni ulkopuolelle, johtuen toimeksiantajan toimialan arvonlisäverottomuudesta.

Kun siirtyy palkallisesta työntekijästä yrittäjäksi, työnkuvaan kuuluu paljon muutakin kuin ammatti, jota harjoitetaan. Vaikka ammatti on usein aivan muuta kuin talouteen tai verotukseen liittyvä, on yrittäjän hyvä tietää myös näistä osa-alueista, jotta yritys saadaan toimimaan ja kannattamaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Toiminimelle yritysmuotona on erityistä se, että yrityksen tulos verotetaan osana yrittäjän muita tuloja. Lisäksi yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa koko omaisuudellaan yrityksen veloista ja vastuista. Näin ollen myös yrittäjän henkilökohtainen verotus nousee merkittävämpään asemaan, kuin muissa yritysmuodoissa.

Tämän työn toimeksianto pohjautuu uuden yrittäjän tarpeeseen saada tietoa yrityksensä verotuksesta. Erityisesti yrittäjä koki tarvitsevansa informaatiota erilaisista vähennyksistä, joita verotuksessa voidaan tehdä. Työn alussa selvitetään yksityisyrittäjän verotuksen lähtökohtia ja rakennetta, loppuosassa erimuotoisia verotettavaan tuloon kohdistuvia vähennyksiä ja korvauksia, jotka osaltaan huojentavat suoritettavaa veroa.

Työn tavoitteena on selvittää ja selkiyttää yksityisyrittäjän verotusta ja nostaa suuresta kokonaisuudesta esille toimeksiantajan kannalta olennaiset asiat.

2 Yleistä yksityisyrityksistä ja niiden verotuksesta

”Yrittäjä on kaukonäköinen, taitava ja määrätietoinen henkilö, joka on voittoa saadakseen valmis tarttumaan suuriin riskinalaisiin hankkeisiin.”

- Richard Chantillo, vuonna 1750 -

Yli kaksi kolmasosaa työtä tekevistä ihmisistä on yritysten palveluksessa. Pitkällä aikavälillä vastuu työllistämisestä on siirtymässä entistä enemmän yrityssectorille, julkisen sektorin karsissa omia tehtäviään. (Sutinen & Viklund 2004: 9.)

Suomessa hallitus ja valtaa pitävät ovat linjauksissaan asettaneet toivonsa pieniin ja keskisuuriin yrityksiin työllisyysongelman ratkaisijana. Todellisuudessa pienyrittäjät sekä uusien yritysten perustajat päätyvät tänä päivänä varsin usein työllistämään vain itsensä. On havaittu, että toimialallaan erittäin pienet ja erittäin suuret yritykset ovat liiketoiminnallisesti kannattavia, kun taas keskisuuret yritykset ovat syvässä kannattavuuskuopassa. (Sutinen & Viklund 2004: 27.)

2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi

Yksityisen elinkeinonharjoittajan yritysmuoto on toiminimi (Tomperi 2004: 109). Toiminimi on yritysmuodoista kokonaisuutena yksinkertaisin, ja sen osakkaana voi olla vain ja ainoastaan yksi luonnollinen henkilö (Sutinen & Viklund 2004: 96).

Muihin yritysmuotoihin verrattuna elinkeinonharjoittajan käytettävissä olevat verotukselliset tuloksentasauskeinot ovat kaikkein pienimmät (Sutinen & Viklund 2004: 97). Elinkeinoharjoittajan liike tai ammatti ei ole yritystoimintaa harjoittavasta henkilöstä erillinen oikeussubjekti. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa, eläkettä tai muita etuisuuksia. Hän ei voi myöskään tehdä velkasitoumuksia tai kauppoja itsensä kanssa. Tässä suhteessa hän on eri asemassa kuin esimerkiksi avoimen- tai kommandiittiyhtiön yhtiömies, joka voi tehdä oikeustoimia yhtiönsä kanssa. (Myrsky & Linnakangas 2006: 359.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi vapaasti ottaa rahaa yrityksestään yksityisotoina. Yksityisotot eivät ole yrittäjän veronalaista tuloa. On kuitenkin huomattava, että yksityisotot pienentävät yrityksen oman pääoman määrää. Mikäli oma pääoma muodostuu negatiiviseksi, ei kaikkia yrityksen maksamia korkoja voida vähentää verotuksessa. (Toiminimen... 2005.) Jos

negatiivisuus johtuu elinkeinotoiminnan tappioista, niin yrityksen maksamien velkojen korot ovat vähennyskelpoisia kuluja (Rissanen 2004: 45).

Yritysmuotoa valittaessa on otettava huomioon myös se, että yksityisellä liikkeen- tai ammatinharjoittajalla, kuten henkilöyhtiön yhtiömiehelläkin, on rajoittamaton vastuu yrityksen veloista. Yritysmuodon pohtiminen on yleensä ajankohtaista myös muun muassa sukupolvenvaihdoksen, liiketoiminnan laajentamisen tai yritykseen kohdistuvien omistussuhteiden muuttuessa. (Engblom 2001: 19.)

Verotuksellisesti edullisimman yhtiömuodon valinta on tapauskohtaista, eikä yksiselitteistä ratkaisua asiaan voida yleensä antaa.

2.2 Yritysverotuksen lähtökohdat

Yrityksen verotus perustuu luotettavaan kirjanpitoon ja sen perusteella tehtyyn tilinpäätökseen. Lähtökohtana verotettavan tulon laskemiselle on tilinpäätöksessä osoitettu voitto tai tappio. Tätä oikaistaan niillä erillä, joita ei käsitellä verotuksessa samalla tavalla kuin tilinpäätöstä laadittaessa. Kirjanpidon tulos ei voi olla suoraan veron määrittämisen perusteena, sillä kirjanpito-laissa laajuus- ja jaksotusongelmat on ratkaistu osittain eri tavoin kuin veronsaajan tuloslaskentaa koskevissa säädöksissä. (Myrsky & Linnakangas 2006: 55.)

Oletus siitä, että kirjanpito on yrityksen rahaprosessin kuvausta, on kirjanpitolain perusta. Tilinpäätössäännöt on kirjoitettu siten, että yrityksen tilinpäätöksen tarkoituksena on jakokelpoisen voiton laskeminen. Elinkeinotulon verottamisesta säädetty laki taas lähtee siitä, että tavoitteena on verotettavan tulon määrittäminen. Kysymys on siis eräänlaisesta kirjanpidon korjauslaskelmasta. (Myrsky & Linnakangas 2006: 54 - 55.)

Merkittävän eron kirjanpidolliseen tuloslaskentaan muodostavat esimerkiksi käyttöomaisuuden (kuten rakennusten sekä koneiden ja kaluston) poistot, jotka verotuksessa voivat ylittää taloudellisen käyttöiän perusteella tehtävät suunnitelman mukaiset poistot. Edellytyksenä poistojen vähennyskelpoisuudelle verotuksessa on se, että ne on tehty myös kirjanpidossa. Jos poistot halutaan vähentää verotuksessa mahdollisimman suurena, voidaan kirjanpidossa tarvittaessa tehdä suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi niin sanottuja ylipoistoja. Osa poistoista voi myös jäädä verotuksessa vähentämättä, mikäli suunnitelman

mukaiiset poistot ovat verotuksessa hyväksytyt poistoja suuremmat. (Tomperi 2004: 197.)

Esimerkki

Yrityksen tilikauden alussa hankkiman koneen hankintameno oli 5 000 euroa. Koneen jäännösarvoksi arvioidaan 0 euroa. Hankintameno vähennetään viiden vuoden kuluessa tasapoistoina. Verotuksessa halutaan vähentää elinkeinoverolain sallima maksimipoisto, 25 % menojäännöksestä.

Suunnitelman mukainen tasapoisto:

$5\,000\text{ €} / 5 = 1\,000\text{ €}$ vuosittain viiden vuoden ajan

EVL:n mukainen maksimipoisto 1. tilikaudelta:

$5\,000\text{ €} * 25\% = 1\,250\text{ €}$

Tällöin yritykselle kirjataan suunnitelman mukaisen poiston (1 000 €) lisäksi ylipoistoa (250 €).

2.2.1 Verovuosi

Verovuosi on ajanjakso, yleensä kalenterivuosi, jonka aikana saaduista tuloista ja jonka päättyessä olleesta varallisuudesta on maksettava veroa. Jos tilikautena ei ole kalenterivuosi, on verovuosi se, tai ne tilikaudet jotka päättyvät kalenterivuoden aikana. (VML 3 §.)

Tilikauden päättymisajankohtaa muutettaessa liikkeenharjoittajan on ilmoitettava siitä veroviranomaisille. Jos tilikauden päättymisajankohtaa muutetaan myöhäisemmäksi, on muutosilmoitus tehtävä kuukautta ennen sitä päivää, jona tilikausi olisi päätynyt. Jos tilikauden päättymisajankohtaa aikaistetaan, ilmoitus on tehtävä kuukautta ennen sitä päivää, jolloin tilikausi päättyy. (Tomperi 2005: 14.)

2.2.2 Veroilmoitukset

Verovuoden päätyttyä annetaan veroilmoitus, jossa ilmoitetaan veronalainen tulo ja varallisuus, niistä tehtävät vähennykset sekä muut tiedot ja selvitykset. Veroilmoitus on tehtävä verohallituksen vahvistamia verolomakkeita käyttäen. Veroilmoitukseen ei liitetä tositteita, jollei verohallitus toisin määrää verovalvontaan liittyvistä syistä (VML 10 §).

Verohallitus vahvistaa päätöksellään veroilmoituksen jättöajankohdat. Jättöpäivämäärissä voi olla vuosittain pieniä eroja esimerkiksi viikonpäivistä johtuen (Tikkanen & Salin 2002: 93).

Veroilmoitukset on yleensä jätettävä verovuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Liiketoimintaa harjoittavat yksityiset elinkeinonharjoittajat sekä avoimet ja kommandiittiyhtiöt, joiden tilikausi päättyy lokakuun ensimmäisenä päivänä tai sen jälkeen, voivat jättää ilmoituksensa viimeistään verovuotta seuraavan vuoden huhtikuun alussa. Päivämäärät on syytä tarkistaa vuosittain veroilmoituksen etusivulta.

Maatilatalouden harjoittajien veroilmoitusten viimeinen jättöpäivä on helmikuun lopussa ja osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymiskuukauden lopusta lukien. (Tomperi 2005: 19.)

Verovirasto voi pyynnöstä pidentää veroilmoituksen tai siihen liitettävien tietojen ja selvitysten tai muun ilmoituksen antamisaikaa. Pidennystä haetaan vapaamuotoisella hakemuksella perusteluineen, ennen veroilmoituksen jättöajan päättymistä. (Tikkanen & Salin 2002: 93.) Päätökseen ei saa hakea muutosta (VML 8 §).

Oman henkilökohtaisen veroilmoituksensa liikkeen- tai ammatinharjoittaja antaa samaan aikaan elinkeinotoimintaan liittyvän ilmoituksen kanssa. Myös yrittäjän puoliso voi antaa veroilmoituksensa samaan aikaan kuin elinkeinonharjoittaja, vaikka puoliso ei osallistuisikaan elinkeinotoimintaan. Veroilmoituksen jättöajan pidennys ei kuitenkaan automaattisesti koske puolisoa, vaan tämä antaa veroilmoituksen normaaliajassa, tai hakee itselleenkin jättöajan pidennystä. (Tikkanen & Salin 2002: 94.)

Jos saman kalenterivuoden aikana päättyy useampi kuin yksi tilikausi, veroilmoitus on tehtävä kultakin päättyvältä tilikaudelta erikseen. Lopullinen verotus toimitetaan kuitenkin yhdessä koko verovuodelta. Veroilmoituksen tai muun ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä seuraa veronkorotus (VML 32 §).

2.2.3 Verotuksen toimittaminen

Valtion- ja kunnallisveron, yhteisön tuloveron sekä vakuutetun sairaskorvausmaksun osalta verotuksen toimittaa se verotoimisto, jonka alueella verovelvollisen kotikunta on (VML 6 §). Verovelvollisen henkilön kotikuntana pidetään sitä kuntaa, jossa hänellä katsotaan olleen asuinpaikka verovuotta edeltäneen vuoden lopussa (VML 5 §). Verovirasto laskee ja maksuunpantee verot ja maksut sekä tarvittaessa muuttaa verotusta (VML 26a §).

Verohallinnon virkamiehet selvittävät kunkin verovelvollisen tulot ja varallisuuden sekä niistä tehtävät vähennykset. Tätä kutsutaan verotuksen valmistelemiseksi. Veroilmoitusta verrataan edellisen vuoden veroilmoitukseen. Myös sivullisilta saatuja ilmoituksia, kuten palkkojen ja palkkioiden maksajien vuosilmoituksia ja pankkien ja muiden rahalaitosten ilmoituksia asiakkaidensa veronalaisista korko- tai osinkotuloista, arvopaperikaupoista, veloista ja niiden käyttötarkoituksesta sekä niistä perityistä koroista, käytetään hyväksi. Verovelvolliselta voidaan tarvittaessa pyytää täydentäviä tietoja tai lisäselvityksiä. Jotta verotus toimitettaisiin yhdenmukaisesti koko valtion alueella, antaa verohallitus vuosittain yhtenäistämisohteet. (Tomperi 2005: 20.)

2.2.4 Arvioverotus ja veronkiertäminen

Jos veroilmoitusta ei ole lainkaan annettu tai sitä ei pidetä luotettavana, eikä sitä voida panna oikaistunakaan verotuksen perusteeksi, toimitetaan verotus arvioimalla. Verotusmenettelylain 27 §:n mukaan verotus toimitetaan arvioimalla myös silloin, kun verovelvollisen ilmoittama tulo on muiden samalla alalla ja vastaavasti samanlaatuisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten tuloon verrattuna ilmeisesti liian vähäinen ja on syytä epäillä, että verovelvollinen salaa tulojaan. Verovelvollisella on oikeus saada tietoonsa ne vertailutiedot, joihin toimitettava verotus perustuu. Mikäli vertailutietoja ei voida osoittaa, on syy siihen mainittava. (VML 27 §.)

Jos todetaan, että verovelvollinen on pyrkinyt vääristämään todellisia olosuhteita tai suoritetuista toimenpiteistä, menetellään verotusta toimitettaessa oikeiden olosuhteiden mukaisesti. Verotettava tulo ja omaisuus voidaan arvioida myös, jos katsotaan, että kauppahinta tai suoritusajankohta on määrätty selkeästi verosta vapautumistarkoituksessa. Näitä tapauksia pidetään veronkiertämisenä. Tällaisissa tapauksissa on huolellisesti tutkittava kaikki ne seikat, jotka voivat vaikuttaa asian arvosteluun, sekä annettava verovelvolliselle tilaisuus esittää selvitys havaituista seikoista. (VML 28 §.)

Myös selvittämätön omaisuuden lisäys voi johtaa veroseuraamuksiin (Tomperi 2005: 20). Tällöin katsotaan, että verovelvollisen omaisuusarvo on muodostunut verovuoden aikana hänen tulojensa ja menojensa välisen suhteen, sekä elinolosuhteittensa mukaiset yksityismenot huomioon ottaen, liian edulliseksi (VML 30 §).

2.3 Arvonlisävero ja sen merkitys terveysalalla

Arvonlisävero on välillinen kulutusvero, joka on tarkoitettu kuluttajan maksettavaksi. Myyjä sisällyttää arvonlisäveron myymiensä palveluiden tai tavaroiden hintoihin. Jos liiketoimen osapuolina on kaksi arvonlisäverovelvollista yritystä, voi ostava yritys vähentää hankintansa ostohintaan sisältyneen arvonlisäveron, mikäli hankintaa käytetään arvonlisäverollisessa liiketoiminnassa. Tällöin arvonlisävero on vain ”läpikulkuerä” yritykselle. (Aloittavan yrittäjän... 2007.)

Useimmat elinkeinonharjoittajat ovat arvonlisävelvollisia. Tällöin he seuraavat kuukausikohtaisesti myynneistään kertyneiden arvonlisäverovelkojen ja hankinnoistaan vähennyskelpoisten arvonlisäverosaamisten määriä. Kyseisten erien erotuksen perusteella määrätty myös kuukausittain (myyntiä seuraavan toisen kuukauden 15. päivään mennessä) valtiolle tilitettävän arvonlisäveron määrä. Jokainen tuotanto- ja jakeluporras suorittaa valtiolle veroa vain siinä portaassa syntyneestä arvonlisästä.

Yleisimmin tavaroiden ja palveluiden arvonlisävero on 22 prosenttia. Ruokatarvikkeista ja rehuista sen suuruus on kuitenkin 17 prosenttia, ja lääkkeiden, liikuntapalveluiden, kirjojen, henkilökuljetusten, majoituspalveluiden, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien, elokuvanäytösten sekä televisiolupien osalta 8 prosenttia. Vuoden 2007 alusta vuoden 2010 loppuun maksetaan 8 prosentin arvonlisäveroa myös kampaamopalveluista sekä pienistä korjaustöistä, jotka kohdistuvat polkupyöriin, kenkiin, nahkatavaroihin, vaatteisiin tai liinavaatteisiin. (Aloittavan yrittäjän... 2007.)

Jos yrityksen liikevaihto jää tilikaudessa alle 8500 euron, sen ei tarvitse ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi. Yrityksen liikevaihdon suuruutta ei kannata aliarvioida, sillä mikäli 8500 euron raja ylittyy, yrittäjä joutuu maksamaan arvonlisäveron takautuvasti tilikauden alusta viivästysseuraamuksien kanssa. Arvonlisäverovelvolliseksi voi hakeutua, vaikka tilikauden liikevaihto jäisi alle 8500 euron. Liikevaihdon ylittäessä tämän määrän arvonlisävero kasvaa liukuvasti täyteen määrään liikevaihdon ollessa 22 500 euroa. (Aloittavan yrittäjän... 2007.)

Arvonlisäverotuksen ulkopuolelle on jätetty joitakin lainsäädännössä erikseen mainittuja aloja. Näistä merkittävimpiä ovat terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto, julkisen vallan valvoma koulutustoiminta, rahoituspalvelut, vakuutuspalvelut sekä taiteellinen toiminta. Arvonlisäverottomia ovat myös kiinteistöluovutukset sekä tilatut lehdet. Toiminta jää arvonlisäverotuk-

sen ulkopuolelle, kun ammatin- tai liikkeenharjoittaja harjoittaa tällaista toimintaa lakiin perustuvan oikeuden nojalla tai kun hän on lain nojalla rekisteröity. Verottomuus koskee siis ns. laillistettua toimintaa. (Tikkanen & Salin 2002: 21.)

Arvonlisäverolain 34 §:n mukaan veroa ei siis suoriteta terveyden ja sairaanhoitopalvelun myynnistä. Tällaisiksi katsotaan ihmisen terveydentilan tai toiminta- ja työkyvyn määrittämiseksi, palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtävät toimenpiteet (AVL 35 §). Veroa ei myöskään suoriteta hoitotoimen harjoittajan verottoman hoidon yhteydessä luovuttamista, tavanomaisesti hoitoon liittyvistä oheispalveluista tai –tavaroista, kuten hoitotarvikkeista. Lisäksi verottomia ovat eräät terveyden- ja sairaanhoitoon läheisesti liittyvät palvelut ja tavarat. Näitä ovat sairaankuljetukset ambulanssilla, tutkimus- ja laboratorion palvelut, hammasproteesit ja niihin kohdistuvat hammastekniset työsuoritukset sekä äidinmaito, ihmisveri, -elimet ja –kudokset (AVL 36 §).

Yrityksen arvonlisäverottomuus johtaa luonnollisesti siihen, ettei yrittäjä voi vähentää ostamiensa tavaroiden tai palvelujen sisältämää arvonlisäveroa, vaan se jää yrityksen maksettavaksi lopullisena kuluttajana. Toisaalta myöskään suoritettavaa veroa ei tule maksettavaksi kun myyntihintoihin ei tarvitse veroa sisällyttää.

Paljon keskustelua on herättänyt se, että arvonlisäverokäsittely terveydenhuollossa asettaa kuitenkin käytännössä yksityisen ja julkisen sektorin yksiköt eriarvoiseen asemaan. Julkiset palveluntuottajat saavat työssään käyttämiensä välipanosten, kuten laitteiden ja tarvikkeiden hintoihin sisältyvän arvonlisäveron palautuksena takaisin itselleen. Yksityisillä palveluntuottajilla tätä mahdollisuutta ei ole, vaan he joutuvat siirtämään kyseisen arvonlisäveron lopullisen palvelun hintaan. Näin ollen piilevä arvonlisävero haittaa yksityisten sosiaali- ja terveystalouden kehittämistä ja nostaa palveluiden hintaa. (Tenhunen 2004: 80.)

Elinkeinoelämän järjestöjen mielestä yksityisesti tuotetut palvelut tulisi saada kilpailullisesti samalle viivalle julkisesti tuotettujen terveys- ja sosiaalipalvelujen kanssa. Tällä hetkellä piilevä arvonlisävero aiheuttaa 5-15 prosentin kilpailuhaitan ja vähentää niin kuntien kuin kuluttajienkin mahdollisuuksia ja halukkuutta käyttää ostopalveluja. Erityisesti ongelma korostuu niillä sosiaali- ja terveystalouden alueilla, joissa kuntien liikelaitokset kilpailevat yksityisen toiminnan kanssa alv- edun turvin. Alv-ongelman ratkaisuksi ehdotetaan järjestöjen teettämää mallia, jossa yksityisille palveluntuottajille tarjotaan samanlaista

laskennallista arvonlisäveron palautusjärjestelmää, joka on jo kuntien käytössä. (Sosiaalitoimialan... 2007.)

3 Tuloverotus

3.1 Tulolähteet

Verotettava tulos voi syntyä kolmesta eri tulolähteestä yritys- muodosta riippumatta: elinkeinotoiminnan, maatalouden tai henkilökohtaisesta tulolähteestä. Elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluu kaikki liike- sekä ammattitoiminta, ja –menoihin sellaiset menot, joilla pyritään kerryttämään tai säilyttämään elinkeinotoiminnan tuloja. Näitä verotetaan elinkeinotoiminnasta annetun lain (EVL) mukaan. (Engblom 2001: 20.)

Elinkeinonharjoittajan muu kuin liiketoiminta muodostaa henkilökohtaisen tulolähteen. Henkilökohtaisen tulolähteen tuloa voi olla esim. yrityksen ulkopuoliselle vuokratusta huoneistosta tai kiinteistöstä saatu vuokratulo, yhtiön tapauksessa osakkaille annetuista lainoista peritty korko ja muu elinkeinotoimintaan liittymätön omaisuuden tuotto. Henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvan omaisuuden kulut saa vähentää vain henkilökohtaisen tulolähteen tuotoista. (Uuden yrittäjän... 2007.)

3.2 Tulolajit

Tulolähteen lisäksi oleellinen käsite on tulolaji. Vuonna 1993 astuneen tuloverouudistuksen perusteella kaikkien luonnollisten henkilöiden, myös yrittäjien tulo jaetaan kahteen tulolajiin – pääomatuloon ja ansiotuloon (Sutinen & Viklund 2004: 105).

Verotettava tulo lasketaan tulolajeittain erikseen, ja molemmista tulolajeista määrätään erikseen vero. Kun veronalaisista tuloista tehdään tietyt laissa säädetyt vähennykset, saadaan verotettava tulo. Osa tuloista voi myös olla verovapaita. Yritystulon pääomatulo-osuus lisätään elinkeinonharjoittajan muihin pääomatuloihin ja ansiotulo-osuus muihin ansiotuloihin. (Tomperi 2005: 24.)

Verotettavan tulon laskeminen

Pääomatulo:

Pääomatulo

– luonnolliset vähennykset

(tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot)

→ **Puhdas pääomatulo**

Puhdas pääomatulo

– tulolähteen tappio

– korot

→ **Verovuoden pääomatulo**

Verovuoden pääomatulo

– aikaisemmilta vuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot

→ **Verotettava pääomatulo**

Ansiotulo:

Ansiotulo

– luonnolliset vähennykset

→ **Puhdas ansiotulo**

Puhdas ansiotulo

– valtionverotuksessa tulosta tehtävät vähennykset

→ **Valtionverotuksen verovuoden ansiotulo**

Puhdas ansiotulo

– kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset

→ **Kunnallisverotuksen verovuoden tulo**

Valtionverotuksen verovuoden ansiotulo

– aikaisemmilta vuosilta vahvistetut ansiotulolajin tappiot

→ **Valtionverotuksen verotettava ansiotulo**

Kunnallisverotuksen verovuoden tulo

– aikaisemmilta vuosilta vahvistetut ansiotulolajin tappiot

→ **Kunnallisverotuksen verotettava tulo**

(TVL 30 §)

3.2.1 Yritystulon jakaminen

Yksityisyrittäjän eli toiminimen tulo verotetaan yrittäjän tulona ja varallisuus yrittäjän varallisuutena. Tulo jaetaan ansio- ja pääomatuloihin yritystoiminnan harjoittamiseen sitoutuneen omaisuuden arvon perusteella. Ansiotuloa ovat pääasiassa palkka- ja eläketuotot, osakeyhtiöstä saadun osingon ansiotulo-osuuden veronalainen osa, metsätalouden puhdas tulo sekä jaetun yritystulon ansiotulo-osuus (TVL 61 §). Pääomatuloa ovat muut kuin ansiotulot. Näistä esimerkkeinä mainittakoon korkotulot, vuokratulot, henkivakuutuksen tuotto, voitto-osuus, luovutusvoitot, maatalouden pääomatuotto, osa osakeyhtiöistä saaduista osingoista sekä jaetun yritystulon pääomatulo-osuus (TVL 32 §). Pääomatuloina pidetäänkin tuloja, joita varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen.

Yrittäjäpuolisoiden tapauksessa yritystulon ansiotulo-osuus jaetaan heidän työpanostensa suhteessa, yleensä kuitenkin tasan, ellei muuta osoiteta. Pääomatulo-osuus taas jaetaan puolisoiden kesken niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on toimintaan kuuluvaan nettovarallisuuteen. (TVL 14 §.) Jos perheessä on kotona hoidettavia pieniä lapsia, voi verottaja poiketa tasajaosta.

Yritystulon jakaminen tapahtuu erottamalla ensin pääomatulon osuus. Pääomatuloa on pääsääntöisesti se määrä, joka vastaa 20 %:n vuotuista tuottoa verovuotta edeltäneen verovuoden taseesta lasketulle elinkeinotoiminnan nettovarallisuudelle (TVL 38 §). Tämän ylittävä osa on ansiotuloa. Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus saadaan, kun yrityksen veronalaisista varoista vähennetään vähennyskelpoiset velat. Nettovarallisuuteen lisätään 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan ennakonpidätysten alaisten palkkojen määrästä, jolloin saadaan pääomatulojen laskentaperuste (TVL 41 §).

Jos verovelvollinen on aloittanut elinkeinotoiminnan verovuoden kuluessa, pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoimintaan verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella. Jaettava yritystulo katsotaan nettovarallisuudesta riippumatta pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa verovelvollisen omistamien, elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopaperien luovutusvoittoja. (TVL 38§.)

Pääomatulo-osuus lasketaan vain yksityisliikkeen elinkeinotoimintaan kuuluvan nettovarallisuuden perusteella. Huomioon ei oteta yksityistalouden varoja tai velkoja (Tikka 1995: 35). Elin-

keinonharjoittaja ei voi lisätä pääomatuloaan siirtämällä elinkeinoonsa muuta varallisuuttaan. Esimerkiksi yritykseen (taseeseen) siirretyt vuokrahuoneistot, yksityiskäytössä olevat autot tai asunto tai muut tuloverolain mukaan verotettavat kohteet eivät lisää nettovarallisuutta. (Leppiniemi 1999: 115, 116.)

Ylisuuri kassa taas saatetaan tulkita elinkeinon kuulumattomaksi. Riski tästä kasvaa erityisesti silloin, kun omistaja tekee yritykseen tilapäisen sijoituksen lähellä tilikauden päättymistä. Arvioitaessa likvidien varojen kuulumista yritystoimintaan, otetaan huomioon mm. käteisvarojen tarpeessa ilmenevät, yrityksen toimintarytmin mukaiset vaihtelut sekä elinkeinotoimintaan liittyvä yleinen varovaisuusnäkökulma ja sen mukainen likvidien varojen tarve. (Leppiniemi 1999: 115, 116.)

3.2.2 Tulolajien verotus

Pääomatulon verotus on suhteellista verotusta. Tämä tarkoittaa sitä, että veroprosentti pysyy samana tulojen määrästä riippumatta. Vuonna 2007 pääomatuloverokanta on 28 %, jona se todennäköisesti säilyy myös vuonna 2008 (Sigfrids, Mattila & Ranta-Lassila 2007).

Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle (TVL 124 - 130§). Luonnolliset henkilöt maksavat edellisten lisäksi sairausvakuutusmaksua. Valtionvero on progressiivinen, eli kohoava, jolloin veroprosentti nousee tulojen kasvaessa. Ansiotuloista verotettavat kunnallis- ja kirkollisverot ovat pääomatuloveron tapaan suhteellisia veroja, joissa veroprosentti ei riipu tulon suuruudesta. Kirkkoon kuulumaton ei maksa kirkollisveroa.

Yleisesti ottaen pääomatulon laskentakaava merkitsee sitä, että mitä varakkaampi yritys on, sitä suurempi osa yrityksen verotettavasta tulosta on pääomatuloa (Järvenoja 1999: 91). Toisaalta hyvin tuottoisa liiketoiminta, joka ei sido paljoa pääomaa, tuottaa myös runsaasti ansiotulona verotettavaa yritystuloa.

Vaikka useimmissa tapauksissa yritystulon korkea pääomatuloosuus on verovelvolliselle edullinen, joidenkin yrittäjien verotus muodostuu ankarammaksi kuin vastaavan tulotason palkansaajan verotus. Siksi yksityinen elinkeinonharjoittaja voi valita yritystulon pääomatulo-osuudeksi 20 %:n sijaan 10 %. Yrittäjän tulisikin laskea, kumman prosenttiluvun käyttäminen johtaa pienempiin veroihin. Pientä prosenttiosuutta käyttämällä pääomatulon määrä pienenee ja ansiotulona verotettavan osuuden määrä suurenee. (Myrsky & Linnakangas 2006: 361.)

Jos ansiotulojen määrä on enintään 25 000 euroa, on sen verotus yleisesti ottaen progressiivisuudesta johtuen lievempää, kuin pääomatulon. Siihen, onko yrittäjän hyödyllisempää käyttää 10 % vai 20 % pääomatulo-osuutta, vaikuttavat mm. jaettavan yritystulon suuruus, nettovarallisuuden ja maksettujen palkkojen määrä sekä muiden ansiotulojen ja niistä tehtävien vähennysten määrä. (Tomperi 2005: 34.) Näiden lisäksi on otettava huomioon kunnallis- ja kirkollisveron määrä.

Vaatus 10 prosentin pääomatulo-osuuden soveltamisesta kannattaa tehdä yleensä silloin, kun yrittäjän ansiotulot ovat melko pienet. Vaatus on esitettävä ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä ja se on verovuosikohtainen. Yrittäjäpuolisoiden verotuksessa 10 %:n pääomatulo-osuutta voidaan soveltaa vain, jos puoliset tekevät tätä koskevan vaatimuksen yhteisesti. (Myrksy & Linnakangas 2006: 361.)

3.2.3 Luovutusvoitot osana pääomatuloa

Luovutusvoittojen verotus kohdistuu todelliseen luovutusvoittoon, jonka laskemiselle on kaksi tapaa. Jos mahdollista, kannattaa laskea molemmat ja valita verovelvolliselle edullisempi vaihtoehto. Omaisuuden myyntihinnasta voidaan vähentää joko sen todellinen hankintameno tai hankintameno-olettama.

Todellinen hankintameno sisältää ostohinnan ja sen sivukustannukset, omaisuuteen kohdistuvat perusparannusmenot sekä myynnin kustannukset. Hankintameno-olettama taas tehdään myyntihinnan perusteella. Tällöin se on 40 % myyntihinnasta, jos kohde on omistettu vähintään kymmenen vuotta, muutoin 20 %. Myyntihinnan ja todellisen hankintamenon tai hankintameno-olettaman erotuksena syntyy siis luovutusvoitto, jota verotetaan pääomatulon verokannan mukaan. (Jaatinen 2006.)

3.2.4 Edellisten vuosien tappiot

Mikäli yritys on tuottanut edellisinä vuosina tappiota, voidaan toiminimen tuottama tappio vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavan kymmenen vuoden aikana. Elinkeinonharjoittaja voi vaatia tappion vähentämistä jo sen syntymisvuonna. Tällöin tappio tulee vähennetyksi kokonaan 28 prosentin verokannalla, kun elinkeinotoiminnan tuloksesta vähennettynä verosäästö voi olla yli 50 % riippuen siitä mikä on yrittäjän ansiotulojen verottamisaste. (Engblom 2001: 22.)

3.3 *Nettovarallisuus*

Nettovarallisuus kuvaa yritykseen sitoutuneen oman pääoman määrää. Varallisuusverotuksesta luopumisen jälkeen (2006) nettovarallisuudella ei ole enää merkitystä varallisuusveron määrään, vaan sen tärkein käyttö liittyy tuloverotukseen. (Sigfrids, Mattila & Ranta-Lassila 2007.) Nettovarallisuuden laskentaa koskevien säännösten tarkoituksena on huolehtia siitä, että yritystulon osalta varallisuuden kerryttämä tulo tulee verotetuksi pääomatulona ja muu tulo ansiotulona. Tavoitteena on yhdenmukaisen verotuksen toteutuminen yrityksen omistajien ja muiden tulonsaajaryhmien, kuten palkansaajien, kesken. (Penttilä 2003: 35.)

Koko yritystulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi nettovarallisuuteen perustuvan laskennan mukaan. Tästä johtuen kaikki se varallisuus, joka on kerryttänyt yritystuloa, tulee ottaa nettovarallisuutta laskettaessa huomioon. Muuten varallisuuden kerryttämä tulo ei tule verotetuksi pääomatulona. Lisäksi velkana pitää vähentää velat, joiden korot ovat pienentäneet yritystuloa. (Penttilä 2003: 36.)

Esimerkki

Yrityksen varat (eli rahan arvoinen omaisuus)

- *kiinteistöt, koneet, laitteet, esineet, arvopaperit, saamiset, vaihto-omaisuus (kuten myytäväksi tarkoitetut, valmiit tai keskeneräiset tuotteet ja raaka-aineet), käteisvarat jne.*
- *Huom! Varoiksi ei katsota verovapaita ja lähdeverollisia tilejä.*

- Yrityksen elinkeinotoimintaan liittyvät velat

- *usein taseeseen merkittyjä vieraan pääoman eriä*
- *ei kuitenkaan yrityksen oma pääoma, rahastot, varaukset eikä liittymismaksut, jotka verovelvollinen on sitoutunut palauttamaan maksajalle tämän luopuessa liittymisedustaan, tai jotka ovat siirrettävissä kolmannelle henkilölle*

= Yrityksen nettovarallisuus

+ 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kk:n aikana maksetuista palkoista

= Pääomatulon laskentaperuste

(Tikkanen & Salin 2002: 52-55)

Nettovarallisuuden pohjautuva pääomatulo-osuuden laskenta tarkoittaa sitä, että pääomatulo-osuuden laskenta perustuu keskeisiltä osin varojen ja velkojen erotukseen. Jos pääomatulo-osuus lasketaan hankintamenopohjaisen laskentaperusteen mukaan, varallisuutta on se määrä, joka on todellisuudessa sijoitettu yritystoimintaan ja joka olisi voitu sijoittaa vaihtoehtoisesti muuhun pääomatuloa tuottavaan kohteeseen. Kun hankintamenoja käytetään verotuksessa poistamatta olevia hankintamenoja ja otetaan huomioon varauksiin mahdollisesti sisältyvä verovelka, laskentapohjana on ns. verotettu pääoma. Jos taas yritystulon pääomatulo-osuus lasketaan käypää arvon perusteella, varallisuutta on se määrä, joka nyt vapautuisi yritysvarallisuudesta jos se myytäisiin, ja joka nyt voitaisiin sijoittaa muuhun pääomatuloa kerryttävään kohteeseen. (Penttilä 2003: 39.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja elinkeinoyhtymän varat ja velat on kohdistettava eri tulolähteisiin. Näissä yritysmuodoissa yritystuloa jaettaessa otetaan huomioon vain elinkeinotulolähteen varat ja velat, kun taas osakeyhtiön nettovarallisuuden luetaan kaikki yhtiön varat ja velat. Osakeyhtiössä tämä kohdistamistaso ei siis tule yhtä merkittävänä esille. (Penttilä 2003: 62.) Huomioitava seikka on myös se, että ammatin- ja liikkeenharjoittajien nettovarallisuuslaskennassa rahoitusomaisuuteen kuuluvia verovapaita ja korkotulon lähdeveron alaisia talletuksia ei huomioida varoina (Tikkanen & Salin 2002: 53).

Yrityksen nettovarallisuus voidaan laskea periaatteessa kahdella eri tavalla. Nettomenettelyssä laskennan lähtökohtana käytetään taseen mukaista pääomaa. Tähän lisätään taseen vastattavissa olevat erät, jotka eivät ole velkaa, ja siitä vähennetään taseen vastaavissa olevat erät, jotka eivät ole varoja. Sen lisäksi tehdään oikaisut, jotka johtuvat siitä, että nettovarallisuuslaskelmassa arvostaminen poikkeaa kirjanpidollisesta arvostamisesta. Nettomenettely korostaa nettovarallisuuslaskennan kytkentää kirjanpitoon ja on verrattavissa yrityksen verotettavan tulon laskelmaan, jossa tuloslaskelman mukaiseen tilikauden tulokseen tehdään verolainsäädännön edellyttämät oikaisut. (Penttilä 2003: 144.)

Toinen tapa laskea yrityksen nettovarallisuus on bruttomenettely. Tällöin ei lähdetä liikkeelle kirjanpidollisesta ”valmiista” nettosuureesta, omasta pääomasta, vaan tällöin yrityksen varoista vähennetään sen velat. Nykyisin kaikissa yritysmuodoissa käytetään tätä menettelyä nettovarallisuuden laskentatapana. Brutto- ja nettomenettely ovat vain teknisiä nettovarallisuuden laskentatapoja, jotka samojen säännösten ollessa voimassa johtavat samaan lopputulokseen. Bruttomenettelyä pidetään helpommin hahmotettavana laskentatapana. (Penttilä 144.)

3.4 Ennakkoperintä

Veroista toimitetaan ennakkoperintää veronalaisen tulon perusteella valtiolle, kunnalle, seurakunnalle sekä kansaneläkelaitokselle maksettavaksi määrättyjen verojen ja maksujen suorittamiseksi (EPL 1 §). Veroja peritään verovuoden aikana sitä mukaa, kun tuloja kertyy. Tämä siitä syystä, että veronsaajat tarvitsevat tuloja jatkuvasti vuoden aikana. Myös verovelvollisia verot raskaita vähemmän, kun niitä peritään useassa erässä verovuoden aikana. Verojen ennakkoperintä toimitetaan ennakonpidätyksenä tai ennakonkantona. (Tomperi 2005: 14.)

3.4.1 Ennakonpidätys

Ennakonpidätys on ensisijainen tapa toimittaa ennakkoperintä (EPL 2§). Sen on määrältään vastattava mahdollisimman tarkasti verovuoden veroasteikkolain ja muiden veroperusteiden mukaan verovelvollisen ennakonpidätyksen alaisesta tulosta maksettavaa verojen ja maksujen yhteismäärää (EPL 3§). Ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuus koskee periaatteessa kaikkia veronalaisen suorituksen maksajia, ellei tulo ole ennakonkannon alainen tai kokonaan ennakonpidätysvelvollisuuden ulkopuolella.

Ennakonpidätys toimitetaan mm. palkasta. Palkkana pidetään työ- tai virkasuhteesta saadun palkan tai palkkion lisäksi myös kokouspalkkioita, henkilökohtaisia luento- ja esitelmäpalkkioita, luottamustoimesta saatua korvausta sekä yrityksen johdolle ja hallintoelinten jäsenille maksettuja palkkoja ja palkkioita. Palkkaan luetaan myös luontaisetujen raha-arvo. (EPL 13 §.)

Työnantaja voi palkan ohella maksaa työntekijälle korvausta työstä välittömästi johtuvista kustannuksista, joita ovat esimerkiksi työvälaineistä ja valmistus- ja tarveaineista aiheutuneet menot sekä matka- ja edustusmenot. Jos kustannuksia ei korvata erikseen, ne voidaan vähentää ennen ennakonpidätyksen toimitamista erillisen selvityksen mukaan. (Tomperi 2005: 15.)

Myös työstä tai palveluksesta maksetusta työkorvauksesta, joka ei ole palkkaa, suoritetaan ennakonpidätys, jos työn tekijää ei ole merkitty ns. ennakkoperintärekisteriin (EPL 25 §). Tällaisia korvauksia voivat olla mm. lehti- ja vakuutusasiamiehelle maksettavat työkorvaukset. Myös tekijänoikeuspalkkioista sekä patentin, tavaramerkin ym. teollisten oikeuksien käyttökorvauksista toimitetaan ennakonpidätys (Tomperi 2005: 15).

Suorituksen maksajan on maksettava pidätetyt määrät läänin verovirastolle viimeistään pidätyksen toimittamista seuraavana kalenterikuukautena ennakoperintäasetuksessa määrättyinä päivinä (EPL 12 §). Vuonna 2007 työnantajasuoritusten maksupäivä on kuun kymmenes päivä. Ennakoperintälain 12 §:n mukaan kunta, seurakunta ja kansaneläkelaitos suorittavat pidätetyt määrät siten, että ne vähennetään näille veronsaajille pidätyksen toimittamista seuraavana kalenterikuukautena veronkantolain mukaan tilitettävistä määristä.

Palkoista ja palkkioista sekä niistä toimitetuista ennakonpidätyksistä annetaan veroviranomaisille vuosi-ilmoitus. Ilmoituksen antavat suoritusten maksajat. Vuosi-ilmoitus on verotuksen toimittamisen ja ennakonpidätyksen hyväksilukemisen edellytys. Sekä säännöllisesti että satunnaisesti palkkaa maksavat työnantajat sekä työ- ja käyttökorvausten maksajat joutuvat antamaan vuosi-ilmoituksen. (Tomperi 2005: 15.)

3.4.2 Ennakonkanto

Elinkeinotoiminnan, maatalouden ja muun tulonhankkimistoiminnan tuottaman tulon perusteella maksuunpantavaa veroa varten toimitetaan ennakonkanto (EPL 23 §). Itsenäisenä yrittäjänä toimiva ammatin- ja liikkeenharjoittaja maksaakin veroja tuloistaan etukäteen yleensä ennakonkantona. Esimerkkejä muista tulonhankkimistoiminnan tuloista ovat mm. vuokratulot ja omaisuudenluovutusvoitot. Nämä verovelvollinen saa täysimääräisenä käyttöönsä, mutta joutuu itse maksamaan niistä veron ennakkoverolipulla.

Ennakonkanto toimitetaan myös silloin, kun suorituksen maksaja ei ole ennakonpidätysvelvollinen tai hänet on vapautettu ennakonpidätysvelvollisuudesta. Näin ollen ennakkoa voidaan kantaa esimerkiksi sellaiselta henkilöltä, joka saa kotitalouksilta tuloja korjaus- tms. töistä, koska kotitaloudet eivät ole velvollisia toimittamaan ennakonpidätystä vuoden aikana samalle saajalle maksamistaan palkoista, jotka eivät yhteissummaltaan ylitä 1500 euroa. Ennakonkanto voidaan toimittaa myös henkilöiltä, jotka saavat palkkansa luontoisetuina, joista ei voida toimittaa ennakonpidätystä.

Ennakkoverolipun saavat kaikki ennakoperintärekisteriin merkityt verovelvolliset. Ennakoperintärekisteriin merkitään hakemuksen perusteella se, joka harjoittaa tai todennäköisesti ryhtyy harjoittamaan elinkeinotoimintaa, maataloutta tai muuta tulonhankkimistoimintaa, josta saatua korvausta ei pidetä palkka-

na. (EPL 25 §.) Työsuorituksen tai palvelun teettäjä ei siis toimita maksamastaan maksusta ennakonpidätystä, jos saaja on merkitty rekisteriin eikä ole työsuhteessa maksajaan.

Rekisteröity yrittäjä saa ennakoverolipun. Yrittäjä voidaan myös poistaa rekisteristä jos veronmaksun, kirjanpitovelvollisuuden tai verotusta koskevan ilmoitusvelvollisuuden osalta on tapahtunut olennaisia laiminlyöntejä (EPL 26 §). Tällöin hänelle maksettavista korvauksista on toimitettava ennakonpidätys.

Myös ennakonkannossa, kuin ennakonpidätyksessäkin, pyritään perimään se määrä, joka vastaa mahdollisimman tarkoin verovelvollisen tuloista suoritettavien verojen ja maksujen yhteismäärää. Ennakonpidätyksenä kertyväksi arvioitu määrä otetaan kuitenkin huomioon vähennyksenä (EPL 3 §.) Kalenterivuodelle määrättyjen ennakoverojen suuruus määräytyy joko edellisten vuosien toimitettujen verotusten tai verovelvollisen oman hakemuksen perusteella (Tikkanen & Salin 2002: 38).

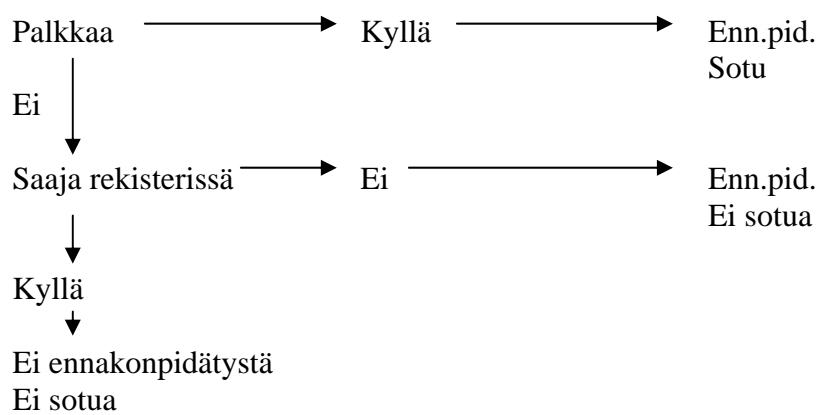
Ennakoverot määrätään ja luetaan hyväksi verovuosikohtaisesti (poikkeuksena yhteisöt). Ennakovero peritään 2-12 erässä riippuen siitä, miten paljon ennakoja on maksettava. (Tomperi 2005: 17.) Ennakoverojen eräpäivä on aina kunkin kalenterikuukauden 23. päivä tai sitä seuraava pankkipäivä (Tikkanen & Salin 2002: 38).

Ennakoveroihin voi hakea muutosta verovirastosta samalla lomakkeella kuin ennakoverojakin voi hakea. Ennakoiden alentamista voi hakea verovuoden loppuun asti tai vaihtoehtoisesti määrättyjen ennakoiden lisäksi voi myös vapaaehtoisesti maksaa ns. ennakontäydennysmaksua. Ennakontäydennysmaksua voi maksaa tilisiirtolomakkeella verovuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun asti.

Ellei liian suurena maksettua ennakkoa haeta takaisin, verovirasto palauttaa sen palautuskorolla lisättynä seuraavan vuoden loppupuolella säännönmukaisen verotuksen valmistuttua. (Tikkanen & Salin 2002: 38.) Liian suurta ennakkoa kannattaa aina hakea alennettavaksi, sillä jos aiheettomat ennakot jätetään maksamatta, niille kertyy viivästysseuraamuksia, vaikkei veroa muuten menisikään.

Yrittäjän kannattaa varoa maksamasta kesken tilikauden tapahtuneiden muutosten seurauksena eri verolippusarjojen maksuja. Niistä kertyy usein ylisuorituksia, jotka eivät välttämättä tulekaan huomioiduksi verovelvollisen hyödyksi lopullisessa verotuksessa (Rissanen 2004: 44).

Jotta ennakkoperintä ja lopullinen verotus vastaisivat paremmin toisiaan, on verotuksessa käytössä korko, niin maksuunpantaville kuin palautettavillekin veroille. Koron suuruus jäännösveroille, eli mätkyille, on 1 % kun jäännösverojen määrä on enintään 10 000 euroa. Osuudelle, joka ylittää 10 000 euroa korko on 5 %. Korko lasketaan vuonna 2007 helmikuun alusta jäännösveron ensimmäiseen eräpäivään tai palautuskuukautta edeltävän kuukauden loppuun. Lasketusta jäännösveron koron summasta vähennetään 20 euroa, joten esimerkiksi verovuodelta 2006 kyseistä korkoa peritään vain, jos jäännösveron määrä on yli n. 2350 euroa. (Ennakontäydennysmaksun... 2007.)

Kuvio 1: Ennakonpidätys (Tomperi 2005: 17)

4 Elinkeinonharjoittajan matkakorvaukset

Tilapäisistä työmatkoista aiheutuneet lisääntyneet elantokulut sekä elinkeinotoimintaan (ja maatalouteen) liittyvät todelliset autokulut ovat tulonhankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvina menoina vähennyskelpoisia elinkeinonharjoittajan (ja maatalouden harjoittajan) verotuksessa. Tämä koskee myös liikkeen- ja ammatinharjoittajien sekä maatalouden harjoittajien puolisoita, mikäli he harjoittavat yhdessä elinkeino- tai maataloustoimintaa.

Ammatin- ja liikkeenharjoittajalla on oikeus vähentää työmatkasta aiheutuvat päivärahat euromääriltään samantasoisina kuin työnantajalla on oikeus korvata ne verovapaasti palkansaajalle. Vähennyksen saa myös yksityisauton käytöstä elinkeinotoiminnassa, jolloin perusteena on palkansaajan verovapaan kilometrikorvauksen määrä. Kilometrikorvaus koskee kuitenkin vain autoja, joiden ajokilometreistä on yksityistalouden ajoja yli puolet. Mikäli auto on pääosin yrityksen käytössä, vähennetään autokulut vain kirjanpitoon kirjattujen kulujen mukaan, ei kaavamaisina kilometrikorvauksina. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001.)

4.1 Lisävähennys

Yrittäjien matkakorvausten tekniikka poikkeaa siitä, jota käytetään palkansaajien matkakorvauksissa. Vähennykset tehdään ns. lisävähennyksenä, jotka voivat yhdessä yrityksen kirjanpitoon kirjattujen menojen kanssa vastata enintään palkansaajien verovapaan päivärahan tai kilometrikorvausten enimmäismääriä. (Hallituksen esitys... 2000.)

Lisävähennys on kirjanpidon ulkopuolinen erä ja tehdään verotusta toimitettaessa. Vähennyksen saamiseksi tarvittavat selvitykset on esitettävä veroilmoituksessa (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001). Jos työmatkojen aiheuttamia menoja ei ole kirjattu lainkaan kirjanpitoon, lisävähennykset voidaan tehdä suoraan palkansaajien päivärahojen ja kilometrikorvausten suuruisina (Tikkanen & Salin 2002: 77).

Työmatkasta aiheutuneet ylimääräiset elantokustannukset ovat samoja mitä verovapaalla päivärahalla on tarkoitus korvata. Tällaisia ovat verohallinnon ohjeen mukaan esim. tavanomaista suuremmat ruokailukulut, välttämättömät menot yhteydenpidosta kotiin sekä kulut kotiin ja talouteen liittyvien asioiden hoidosta vieraalta paikkakunnalta käsin. Liikkeen- ja ammatinhar-

joittaja kirjaa todelliset kulut kirjanpitoonsa. Ylimääräisiksi elantokustannuksiksi ei katsota matkustamisesta eikä majoittumisesta aiheutuneita kuluja, jotka saadaan vähentää tositteisiin perustuen erikseen. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001.)

Lisävähennyksen voi tehdä myös kotoa tehtävistä työmatkoista muun muassa silloin, jos liikkeen- tai ammatinharjoittaja harjoittaa rakennustoimintaa tai joutuu tekemään tavaroiden nouptomatkoja ja tuotteiden myyntimatkoja. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001).

4.2 Kilometrikorvaukset

Kaavamaisten kilometrikorvausten käyttö siis edellyttää, että ajoneuvo **ei** ole pääsääntöisesti yritystoiminnan käytössä. Matkan täytyy liittyä elinkeinotoimintaan (tai maatalouteen), mutta matkan ei tarvitse olla tilapäinen eikä matkaan sovelleta kilometri- tai aikarajoja. Elinkeinotoimintaan (tai maatalouteen) liittyviksi matkoiksi katsotaan mm. erillisten toimipaikkojen, maatilojen ja tilusten väliset matkat sekä kaikki muut elinkeinotoiminnan tai maatalouden tulonhankkimiseen tai säilyttämiseen liittyvät matkat. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001.)

Elinkeinotoimintaan kuulumattomina matkoina puolestaan pidetään asunnon ja varsinaisten toimipaikkojen (tai asunnon ja erillisten maatilojen) välisiä matkoja. Tällaiset ajot ovat yksityisajoja ja ne vähennetään asunnon ja työpaikan välisten matkojen säännösten mukaan. (Tikkanen & Salin 2002: 75.)

Jos yli puolet ajoneuvon käyttökilometreistä on yritystoiminnan ajoa, on auto elinkeinotoiminnan omaisuutta, vaikkei se kirjanpidossa olisikaan, ja ajoneuvokulut vähennetään vain todellisten kirjanpitoon kirjattujen kulujen perusteella. Myös yksityisajoista aiheutuvat kulut oikaistaan tällöin todellisten kulujen perusteella laskettujen kilometrikohtaisten arvojen perusteella. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2001.)

Kilometrikorvauksen saamiseksi on pidettävä ajopäiväkirjaa tai muuta luotettavaa selvitystä auton käytöstä ja ajojen liittymisestä elinkeinotoimintaan. Ajopäiväkirjasta on käytävä ilmi autolla verovuoden aikana ajettu kokonaiskilometrimäärä. Elinkeinotoimintaan liittyvistä ajoista on lisäksi merkittävä ajon alkamis- ja päättymisajankohta, ajon alku- ja päättymispaikat ja tarvittaessa ajoreitti, sekä matkan pituus ja ajon tarkoitus. (Elinkeinonharjoittajien... 2007.)

Muuta selvitystä kuin valmiiksi painettua ajopäiväkirjaa käytettäessä on myös pystyttävä luotettavasti osoittamaan ajatut kilometrit. Jos elinkeinonharjoittajalla on vuoden aikana useasti toistuvia matkoja samaan kohteeseen, eli ns. vakiomatkoja, niiden tiedot voidaan selvittää ja kertoa näin saadut kilometrit matkojen lukumäärällä. (Elinkeinoharjoittajien... 2007.)

Turun hallinto-oikeus:

Km-korvaus

Elinkeinoharjoittaja saa vähentää tulostaan myös puolisonsa autolla ajamistaan elinkeinotoimintaan liittyvistä matkoista verovapaan kilometrikorvauksen määrän, joka perustuu Verohallituksen antamaan päätökseen verovapaista matkakustannusten korvauksista. Päätöksellä on tarkoitus saattaa yrittäjät ja palkansaajat samaan asemaan, vaikka matkalla käytetyn ajoneuvon omistus ja hallinta on TVL:n 73 §:n 2 momentissa ja EVL:n 55 §:n 1 momentin kohdassa 2 määritelty eri tavalla. (Turun HAO, diaarinumero 00499/06/8101, taltio 07/0509/3)

4.3 Autokulut

Silloin kun auto on mukana kirjanpidossa, kirjataan kaikki autosta johtuneet kustannukset kuluksi ja tilinpäätöksessä autosta tehdään poisto. Kirjanpidon kuluja on kuitenkin oikaistava omien ajojen osuudella auton kuluista, sillä yksityisajojen osuus ei saa jäädä rasittamaan yrityksen tilikauden tulosta. Omien ajojen osuus kuluista lisätään verotettavaan tuloon veroilmoituksella, ellei oikaisua ole tehty kirjanpidossa. (Tikkanen & Salin 2002: 76.)

Mikäli kyseessä on auto, josta saadaan vähentää arvonlisäveroa (esim. pakettiauto), on oikaisu tehtävä kuukausittain kirjanpidossa, jotta vähennyskelpoisen arvonlisäveron määrä saadaan kuukausittaisella tasolla oikein. Myös auton hankintahintaan sisältyvä arvonlisävero täytyy jakaa vähennyskelpoiseen ja vähennyskeltottomaan osaan yrityksen ja omien ajojen suhteessa. (Tikkanen & Salin 2002: 76.)

Käyttöomaisuuteen kuuluvasta autosta, jota käytetään myös yksityisajoihin, ei verotuksessa hyväksytä täyttä poistoa, jolloin yksityisajojen osuus poistosta jätetään hyväksymättä. Tämä kannattaa muistaa, jos auto otetaan myöhemmin yksityisottona henkilökohtaiseksi omaisuudeksi esimerkiksi elinkeinotoiminnan päättyessä. Auton poistamaton osa on verotuksessa suurempi kuin kirjanpidossa, koska yksityisajojen osuutta poistosta ei ole aiempina vuosina verotuksessa hyväksytty. Verotuksessa autosta mahdollisesti palautuva poisto on näin ollen pie-

nempi kuin käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus. (Tikkanen & Salin 2002: 78.)

Myös myyntitilanteessa auton luovutuksesta verotuksessa syntyvä luovutusvoitto on pienempi kuin kirjanpidossa syntyvä luovutusvoitto, jos kaikkia autosta tehtyjä poistoja ei ole hyväksytty verotuksessa. Tämä luovutusvoittojen erotus on vähennettävä veroilmoituksen ensimmäisellä sivulla tilikauden kirjanpidollisesta tuloksesta. Poistoja laskettaessa on hyvä ottaa huomioon, että taseessa näkyvään, muiden koneiden ja kaluston poistamatonta hankintamenoa sisältävään menojäännökseen täytyy auton myynnin jälkeen lisätä autosta verotuksessa hyväksymättä jätetyt poistot. Jos tätä ei tehdä, jäljelle jäävistä koneista ja kalustosta verotuksessa tehtävät poistot jäävät liian pieniksi. (Tikkanen & Salin 2002: 79.)

4.4 Päiväraha

Jos matkoihin liittyy myös päiväraha, niistä laaditaan erillinen matkaselvitys, esimerkiksi matkalasku tai matkakohtainen luetelo. Matkaselvityksellä on selvitettävä päivät, joilta elinkeinonharjoittajalla on oikeus kotimaan koko- tai osapäivärahaan tai ulkomaanpäivärahaan. Toisin sanoen, selvityksestä tulee ilmetä, kuinka monelta päivältä on oikeus kuhunkin päivärahaan. Näin ollen on selvitettävä matkan ajankohta, kesto, kohde ja tarkoitus, eli se, miten matka liittyy yritystoimintaan. (Elinkeinoharjoittajien... 2007.)

Kaikkien päivärahojen yhteenlasketusta määrästä vähennetään kirjanpidossa olevat todelliset lisääntyneet elantomenot ja erotus vähennetään sitten veroilmoituksella. Jos kirjanpidossa ei ole todellisia kustannuksia lainkaan, vähennyksen määrä on verovapaiden päivärahojen mukaan laskettu määrä, joka vähennetään veroilmoituksella. Jos todelliset kustannukset ovat suuremmat kuin verovapaiden päivärahojen mukaan lasketut kokonaismäärät, vähennyksen määrä on kirjanpidossa (tai muistiinpanoissa) olevien todellisten kustannusten määrä. Verotuksessa ei tällöin tehdä enää lisävähennystä. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2002.)

Päivärahan vähentämiseen oikeuttava työmatka on elinkeinotoimintaan liittyvä matka, jonka elinkeinonharjoittaja tekee tavanmukaisen toiminta-alueensa ulkopuolelle. Tavanmukaisena toiminta-alueena pidetään sitä aluetta, jolla elinkeinonharjoittaja normaalisti toimii. Vaatimus tavanmukaisesta toiminta-alueesta ei poissulje vähennysoikeuden piiristä liikkuvaa työtä tekeviä elinkeinonharjoittajia. Tällaisia ovat mm. autoilijat tai edustajat,

joiden säännöllinen ajoreitti ulottuu etäisyydelle, jossa kilometri- ja aikarajat täyttyvät. Elinkeinonharjoittajan matkat tavanomaisen alueen sisällä, esimerkiksi eri toimipisteisiin tai toimipisteestä toiseen, eivät oikeuta vähennyksen tekemiseen. Työmatkana ei myöskään pidetä asunnon ja varsinaisen toimipaikan välisiä matkoja. (Liikkeen- ja ammatinharjoittajien... 2002.)

Hämeenlinnan hallinto-oikeus:

Tavanomainen toiminta-alue

Oikeuskysymys koski elinkeinonharjoittajana toimivaa nuohoojaa, jolla ei ollut erillistä toimipaikkaa, vaan elinkeinotoiminnan toimipaikaksi oli ilmoitettu hänen kotiosoitteensa. Hänen nuohouspiirinsä käsitti osan kunnan alueesta.

Verovirasto oli oikaisuvaatimuksesta hyväksynyt verovelvollisen elinkeinotoiminnan tulosta vähennettäväksi tilapäisistä työmatkoista aiheutuneet lisääntyneet elantomenot verovuosilta 2001-2004. Verovirasto katsoi, ettei rajaus tavanmukaisesta toiminta-alueesta sulje vähennysoikeuden piiristä liikkuvaa työtä tekeviä elinkeinonharjoittajia, joiden säännöllinen ajoreitti on ulottunut yli 15 kilometrin etäisyydelle ja aikarajat täyttyvät.

Veroasiamies kuitenkin valitti asiasta hallinto-oikeuteen ja vaati vähennysten poistamista vedoten mm. siihen, että matkat oli tehty nuohouspiirin alueella, jota oli pidettävä verovelvollisen tavanmukaisena toiminta-alueena, eivätkä ne tällöin olleet tilapäisiä.

Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja totesi matkojen olleen tilapäisiä työmatkoja vaihtuviin nuohouskohteisiin. Työmatkan katsottiin ulottuneen tavanmukaisen toiminta-alueen ulkopuolelle kun se oli ulottunut yli 15 kilometrin päähän asunnosta, josta elinkeinotoimintaa oli harjoitettu. (Hämeenlinnan HAO, diaarinumero 00796/06/8103, taltio 07/0271/1)

Palkansaajan verovapaan päivärahan maksamisen edellytyksenä on, että erityinen työntekopaikka on yli 15 kilometrin etäisyydellä verovelvollisen toimipaikasta tai asunnosta, riippuen siitä, kummasta matka on tehty.

Kokopäivärahan maksaminen edellyttää yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta ja osapäivärahan yli 6 tuntia kestävästä työmatkasta. Nämä aikarajat koskevat myös yrittäjäpäivärahaa. Kun matkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkavuorokauden (24h) vähintään kahdella tunnilla, voi työntekijälle verovapaasti maksaa osapäivärahan. Jos viimeinen matkavuorokausi ylittyy yli kuudella tunnilla, voi verovapaasti maksaa kokopäivärahan.

Matkaliput, hotelliöypymiset, pysäköimismenot, edustuskulut tai muut matkan aikana syntyneet kustannukset ovat vähennyskelpoisia erikseen, eikä niiden vähennysoikeus riipu päivärahasta (Tikkanen & Salin 2002: 61).

5 Veronalaiset ja verovapaat tulot

Lähtökohtaisesti kaikki tulot ovat veronalaisia. EVL:n 4 §:n mukaan veronalaisia elinkeinotuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot. EVL:ssa (5§) mainittuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat esimerkiksi vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet sekä elinkeinotoimintana harjoitetusta vuokrauksesta ja työn tai palveluksen suorittamisesta saadut korvaukset. Myös elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ynnä muut tulot sekä rahoitusomaisuudesta saadut voitot ovat veronalaisia tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. (EVL 4-5 §.)

Verovapaata tuloa ovat esimerkiksi sähkö-, puhelin-, vesi-, viemäri- tai kaukolämpöverkostoa ylläpitävän yhteisön perimät liittymismaksut, jotka palautetaan maksajalle tai niillä saatujen etujen siirtäminen oikeutetusti kolmannelle henkilölle. Verovapaata tuloa ovat myös luovutushinnat tai muut vastikkeet, jotka on saatu muuhun kuin sijoitus- tai vaihto-omaisuuteen kuuluvista kiinteistöistä tai arvopapereista, jos verovelvollinen on omistanut kiinteistön vähintään kymmenen vuotta ja arvopaperin vähintään viisi vuotta. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että palautuva, verotuksessa arvopaperin hankintamenosta aikaisemmin hyväksytty poisto on veronalaista tuloa viiden vuoden määräajan jälkeenkin. (EVL 6§.) Pienen ja keskisuuren yrityksen varsinaisessa liiketoiminnassa on vain harvoin liike-tapahtumia, joihin liittyy verovapaita tuloja (Engblom 2001: 165).

Tulon on täytynyt yleensä realisoitua, eli syntyä lopullisesti ja peruuttamattomasti siten, ettei verovelvollisen tarvitse suorittaa luovutustoimia tms. sen aikaansaamiseksi. Näin ollen esimerkiksi omaisuuden arvonnousu ei pääsääntöisesti ole veronalaista tuloa. Poikkeuksena edellisestä mainittakoon osatuloutusmenetely, jolloin tulo realisoituu suoritteen valmistusasteen tahdissa ilman luovutusta, sekä vakuutuslaitosten ja eläkelaitosten kirjanpidossaan tekemät sijoitusomaisuuden arvonorotukset. (Myrsky & Linnakangas 2006: 100 - 101.)

6 Menojen ja menetysten vähennyskelpoisuus

Vähennyskelpoisia menoja ja menetyksiä elinkeinotoiminnassa ovat ne, jotka ovat aiheutuneet tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä (EVL 7 §). Näitä vähennyksiä kutsutaan vero-oikeudessa luonnollisiksi vähennyksiksi. Luonnollinen vähennys on tuotannontekijästä ulkopuoliselle tulonhankkimistarkoituksessa maksettu korvaus. Esimerkiksi verovelvollisen itselleen maksama palkka ei ole vähennyskelpoinen, koska kyse ei ole menosta, joka edellyttää muille tapahtuvaa suoritusta. (Myrsky & Linnakangas 2006: 128).

Lähtökohtana on ajatus, että kaikki tulon hankkimis- ja säilyttämistarkoituksessa suoritettavat menot, tai menot, jotka ovat näihin johtaneet, ovat vähennyskelpoisia. Tällöin vähennyskelpoisia ovat myös sellaiset menot, jotka eivät ole suoraan johtaneet tulon kertymiseen tai säilyttämiseen, kunhan ne on vain suoritettu todellisessa tulon hankkimis- ja säilyttämistarkoituksessa. Esimerkiksi myytäväksi tarkoitettujen tavaroiden ostomeno on vähennyskelpoinen, vaikka tavarat pilaantuisivat varastossa, eikä niistä saataisi lainkaan myyntituloa. Myös välilliset tulon hankkimis- ja säilyttämistarkoituksessa suoritettavat menot ovat vähennyskelpoisia. Pyrkimyksenä on siis nettotulon verotus. Säilyttämisestä johtuneita menoja ovat esimerkiksi vakuutusmaksut. (Myrsky & Linnakangas 2006: 127.)

Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verotettavan tuloksen laskennassa noudatettavat periaatteet eroavat jonkin verran siitä, miten oikeushenkilön (muut yritysmuodot) veronalainen tulos lasketaan. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan mahdollisuudet vähennysten tekemiseen ovat oikeushenkilöitä suppeammat. Muun muassa yrittäjän puolisolleen sekä alle 14-vuotiaalle lapselleen maksamien palkkojen, eläkkeiden ja muiden etuuksien vähennyskeltottomuus rajoittaa merkittävästi tilinpäätös- ja verosuunnittelun mahdollisuuksia (EVL 16 §).

6.1 Palkat

Tärkeimpiä vähennyskelpoisia menoja ovat yleensä vaihto- ja käyttöomaisuuden hankintamenot, palkat sivukuluineen ja vuokrat (EVL 8 §). Elinkeinotoiminnassa työskennelleille henkilöille maksetut palkat, työsuhteeseen perustuvat avustukset, eläkkeet ja niiden järjestämisestä johtuvat vakuutusmaksut ja muut sellaiset erät ovat kokonaan vähennyskelpoisia kuluja. Myös palkanmaksuun liittyvät pakolliset sivukulut kuten sosiaaliturvamaksut, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut ja

ryhmähenkivakuutusmaksut ovat vähennettävissä. Vähennyskelpoisia eriä ovat niin ikään vapaaehtoiset henkilöstökulut ja muut henkilökunnasta aiheutuneet menot (esim. henkilökunnan virkistystoiminnan menot, henkilökuntajuhlat, työntekijöiden merkkipäivät ja työterveydenhuollosta johtuneet menot) sekä luontoisetujen järjestämisestä aiheutuneet menot. (Myrsky & Linnakangas 2006: 130.)

Jos elinkeinonharjoittajan lapsi on täyttänyt 14 vuotta ennen verovuoden alkua, voidaan hänelle maksettu palkka vähentää verotuksessa. Yrityksessä työskentelevälle 14 vuotta täyttäneelle lapselle voidaan palkka maksaa myös muuna kuin rahana, esimerkiksi luontoisetuna. Tällöin on myös palkan luontoisetuosasta hoidettava työnantajavelvoitteet, kuten ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu. Sellaisia lapsen elantomenoja, joita ei käsitellä hänen veronalaisena palkkanaan, ei saa myöskään verotuksessa vähentää. (Leppiniemi 1999: 113.)

Palkan osana ”annettavia” luontoisetuja ovat mm. asuntoetu, jolloin työntekijällä on oikeus käyttää yrityksen omistamaa tai vuokraamaa huoneistoa yksityistalouden tarpeisiin, sekä autoetu ja puhelinetu. Verohallitus antaa vuosittain päätöksen yleisimpien luontoisetujen arvoista. Päätös koskee asunto-, auto-, puhelin-, autotalli-, matkapuhelin- ja ravintoetuja. Verohallituksen päätöksen mukaisia arvoja pidetään käypinä arvoina ennakonpidätystä toimitettaessa, eikä etua voida arvostaa tätä käypää arvoa korkeammaksi.

Sellaisten luontoisetujen, joita ei päätöksessä mainita, käyväksi arvoksi katsotaan ensisijaisesti käypä vuokra-arvo. Toissijaisesti edun arvo voidaan määrittää työnantajalle aiheutuneiden kustannusten perusteella. Vaikka luontoisedut arvostetaan ensisijassa käypään arvoonsa, on verohallituksen vahvistamissa kaavamaisissa luontoiseduissa arvotus noin 90 % käyvästä arvosta. (Engblom 2001: 74.)

Luontoisetuja voidaan tarjota työntekijöille kolmella eri tavalla. Luontoisedut voidaan lisätä rahapalkkaan, nettopalkasta voidaan vähentää luontoisedun raha-arvo tai rahapalkkaa voidaan alentaa työnantajalle luontoiseduista aiheutuneilla kustannuksilla, jonka jälkeen luontoisedun arvo lisätään alennettuun rahapalkkaan. Jos luontoisedun raha-arvo vähennetään nettopalkasta, ei luontoisetua muodostu. (Engblom 2001: 74 - 75.)

Rahapalkan sijaan on edullista saada luontoisetuja, koska työntekijän on halvempaa nauttia luontoisetua kuin esimerkiksi ostaa luontoisetuhyödyke verojen jälkeisellä nettopalkalla. Esimerkkinä tästä otetaan tilanne, jossa työntekijällä on työsuh-

deasunto luontoisetuna. Asunnon luontoisetuarvo on 600 euroa kuukaudessa ja työntekijän ansiotulojen marginaalivero 50 %. Tällöin asunnosta on maksettava veroa 300 euroa. Jos työntekijä itse vuokraisi saman asunnon, siitä olisi maksettava vuokraa esimerkiksi 600 euroa. Tässä tapauksessa kyseisellä verokannalla työntekijän olisi tienattava vähintään 1200 euroa, jotta hänelle jäisi käteen vuokranmaksuun tarvittava 600 euroa.

6.2 Yrittäjän vakuutusturva

Yrittäjän täytyy itse huolehtia eläketurvastansa. Eläkevakuutusmaksut perustuvat yrittäjien eläkelakiin (YEL). Tällaiset yrittäjän eläkekulut voidaan kokonaan vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta tai yrittäjän ansiotuloista henkilökohtaisessa verotuksessa. Koska vakuutusmaksut ovat lakisääteisiä, ne voidaan vähentää myös puolison verotuksessa ansiotuloista tehtävänä vähennyksenä. Vuosittain kannattaa selvittää, kumman verotuksessa maksut on edullisinta vähentää. Jos YEL-maksut on maksanut yritys, on maksut vähennettävä yrityksen tuloksesta. Jos maksut on maksanut yrittäjä henkilökohtaisesti, ne vähennetään yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa (YEL-maksut ja verotus 2007).

Silloin, kun yrityksen tulo verotetaan kokonaan pääomatulona ja yrittäjällä on verovuonna muualta saatuja ansiotuloja, saattaa eläkevakuutusmaksujen vähentäminen henkilökohtaisella veroilmoituksella kannattaa ansiotulojen progressiivisesta verotuksesta johtuen.

Yrittäjän itselleen ottamat tapaturmavakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia elinkeinotulosta. (Tikkanen & Salin 2002: 61.) Henkivakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia vain silloin, kun vakuutuksen edunsaajana on vakuutettu työntekijä tai hänen omaisensa (Tomperi 2005: 77).

6.3 Edustusmenot

Edustusmenoilla tarkoitetaan yrityksen asiakkaisiin ja liikut-taviin kohdistuvasta tavanomaisesta vieraanvaraisuudesta ja muusta huomaavaisuudesta johtuvia menoja. Edustusmenoilla elinkeinonharjoittaja pyrkii uusien liikesuhteiden luomiseen, entisten säilyttämiseen tai parantamiseen tai muuten toiminnan edistämiseen. Liikkeen toimialaan sekä toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden kohtuullisista edustusmenoista saadaan verotuksessa vähentää puolet. Edustusmenoon liittyvissä tositteissa

täytyy käydä ilmi tilaisuuden aihe ja sen liittyminen elinkeinotoimintaan sekä tilaisuuteen osallistuneiden nimet. (Myrsky & Linnakangas 2006: 138 - 140.)

Edustusmenoiksi katsotaan vain liikkeestä ulospäin suuntautuva toiminnasta aiheutuneet menot. Esimerkiksi yrityksen omasta henkilökunnasta, hallintoelinten kokouksista tai tilintarkastuksesta johtuneita menoja ei pidetä edustusmenoina. (Tomperi 2005: 78.) Edustustarkoituksessa syntyneitä menoja voivat olla esimerkiksi ravintolamenot, edustuslahjat, edustusmatkojen matka- ja majoituskulut tai vaikkapa edustamiseen käytetyn kiinteistön tms. menot ja edustamiseen tarkoitettujen omaisuuden hankintamenoista tehdyt poistot. Arvonlisäverotuksessa edustusmenot ovat täysin vähennyskelpottomia. (Hämäläinen 2007.)

6.4 Yrityслиikunta

Työntekijän puolesta maksettuja yksityismenoja pidetään yleensä elantokustannusten korvauksena ja siten veronalaisena tulona. Tällaiseksi katsotaan myös liikuntamahdollisuuksien järjestäminen palkansaajan puolesta. Tuloverolaisissa on kuitenkin poikkeussäännös, jonka mukaan työnantaja voi tietyin edellytyksin järjestää työntekijöilleen liikuntaedun verottomana. Palkansaajalle ei synny työnantajan järjestämästä urheilusta ja muusta harrastustoiminnasta veronalaista tuloa, jos tällä tavoin saatua etua voidaan pitää tavanomaisena ja kohtuullisena. Tällöin veronalaista tuloa ei myöskään synny työnantajan kustantamasta liikuntasetelistä. Lisäksi edun tulee koskea koko henkilökuntaa, jotta se olisi veroton. (Leppiniemi 2004: 13.)

Yllä mainittu poikkeussäännös koskee siis työnantajan järjestämää verotonta henkilökuntaetua. *Toiminimiyrittäjä ei yksin voi muodostaa tällaista henkilökuntaa.* Jos yrittäjällä on palveluksessaan useampia henkilöitä, joille verovapaa henkilökuntaetu järjestetään, on yrittäjä oikeutettu samaan etuun verovapaina.

Koska yrittäjä pääsee itse päättämään eduista, toisin kuin henkilökunta yleensä, on henkilökuntaetujen vähennyskelpoisuuteen käytännössä yrittäjän osalta suhtauduttu melko tiukasti. Toiminimiyrittäjän liikunnasta ei ole säädetty samankaltaista poikkeussäännöstä kuin palkansaajien verottomasta liikuntaedusta, joten yrittäjän liikuntamenoja katsotaan normaalisti olevan yrittäjän elantomenoja. Näin niitä ei myöskään voi vähentää elinkeinotulosta. (Saako yrittäjä... 2005.)

6.5 Kiinteistöt

Kiinteistö, jota käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti liiketoiminnassa, kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Yksinomisella käytöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa kiinteistö on kokonaan liiketoiminnallisessa käytössä, eikä yhtään sen osaa käytetä muihin tarkoituksiin. Pääasiallista käyttöä on puolestaan silloin, kun yli puolet kiinteistöstä on elinkeinotoiminnan käytössä. Kiinteistö voi olla esimerkiksi tehdas tai työpaja, tai sitä käytetään liike- tai hallintotarkoituksiin. (EVL 53 §.)

Myös välillisesti liiketoimintaa edistävien tilojen, kuten henkilökunnan asuntojen ja sosiaalityötilojen, katsotaan olevan osa elinkeinotoiminnan tulolähdettä. Yksityisyrittäjän omistaja ei tässä tapauksessa voi muodostaa yrityksen henkilökuntaa, joten jos kiinteistöä käytetään yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan tai hänen perheensä vakituksena asuntona, se ei kuulu elinkeinotulolähteeseen. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Yleensä rakennuksen käytön jakaantumista mitataan lattiapinta-alan mukaan, mutta joissakin tapauksissa, jos tilat ovat hyvin erilaisia, voidaan mittauksen perusteena käyttää kuutiotilavuutta. Erikoistapauksissa voidaan harkita myös punnittujen arvojen käyttöä mittauksessa. Maa-alueita arvioidaan pinta-alan mukaan. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Vähäiset viidenkymmenen prosentin ylittävät muutokset kiinteistön käyttösuhteessa eivät aiheuta tulolähdemuutosta. Jos muutos käyttösuhteessa on kuitenkin pysyvää, ja liiketoiminnan käytössä olevan kiinteistön osa jää alle viiteenkymmeneen prosenttiin, siirtyy kiinteistö elinkeinotulolähteestä henkilökohtaiseen tulolähteeseen. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

6.5.1 Puolison omistama tai puolisojen yhdessä omistama kiinteistö

Mikäli puoliso harjoittavat yhdessä elinkeinotoimintaa joko pelkästään toisen puolison omistamassa kiinteistössä tai puolisojen yhdessä omistamassa kiinteistössä, kuuluu kiinteistö elinkeinotulolähteeseen. Tämä edellyttää kuitenkin jälleen sitä, että kiinteistö on yksinomaan tai pääasiallisesti elinkeinotoiminnan käytössä. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Silloin, kun toinen puolisoista ei osallistu liiketoimintaan, ja elinkeinonharjoittaja käyttää yritystoiminnassaan puolisonsa kokonaan tai osittain omistamaa kiinteistöä, on toimintaan osallistumattomalla puolisollla oikeus periä kiinteistön käytöstä käypä korvaus. Korvauksen periminen osoittaa, ettei puolison tarkoituksena ole sijoittaa omistamaansa osuutta kiinteistöstä toisen puolison liiketoimintaan. Tällöin kiinteistön ei myöskään katsota kuuluvan elinkeinotulolähteeseen puolison omistusta vastaavalta osalta. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Vastaavasti, jos puoliso on luovuttanut omistamansa osuuden kiinteistöstä toisen puolison liiketoimintaan ja kiinteistö on kokonaan kirjattu kirjanpitoon, tulkitaan se yleensä puolison hauluksi osallistua liiketoimintaan. Jos tällaisessa tilanteessa kiinteistö on kokonaan tai pääosin liiketoiminnan käytössä, se kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen sekä elinkeinotoiminnan varoihin. Tällöin puolisoitten katsotaan harjoittavan yritystoimintaa yhdessä ja yritystulon pääomatulo-osuus jaetaan puolisoille heidän omistusosuksiensa suhteessa. (EVL 53 § & TVL 14 §.)

Jos elinkeinotoimintaan osallistumaton puoliso ei ole perinyt korvausta kiinteistön käytöstä elinkeinotoiminnassa omistamansa osuuden perusteella, eikä hänen omistamaansa osuutta kiinteistöstä ole kirjattu kirjanpitoon, ei puolisoitten katsota harjoittavan yhdessä liiketoimintaa, elleivät he nimenomaan ilmaise tahtoaan asiasta. Tällöin puolison omistamaa kiinteistön osaa ei myöskään lueta elinkeinotoiminnan varoihin, eikä yritystulon pääomatulo-osuutta jaeta puolisoitten kesken. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Kiinteistöön kohdistuvaa velkaa pidetään elinkeinotoiminnan velkana, jos kiinteistö kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Tällaisen kiinteistön myynti verotetaan elinkeinoverolain mukaan.

Verohallituksen yhtenäistämisohteissa (2006) todetaan, että jos liikkeen- tai ammatinharjoittaja käyttää yrityksen kirjanpidossa olevaa kiinteistöä yksityistarkoituksiin, lisätään yksityiskäyttöä vastaava osuus kiinteistön kuluista ja poistoista yksityisottona yrityksen tuloon.

Samoin kuin kiinteistön, myös osakehuoneiston katsotaan kuuluvan elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, jos sitä käytetään suurimmaksi osaksi elinkeinotoiminnan tarkoituksiin. KHO:n päätöksessä (1998/3248) todetaan, ettei ammatinharjoittajan nettovarallisuutta laskettaessa varoihin lueta osakaahan huoneisto-

osakkeiden arvosta, jos huoneistoa käytetään pääasiallisesti verovelvollisen ja hänen perheensä vakituksena asuntona.

6.5.2 Vapaa-ajan kiinteistö

Jos yrityksen kirjanpidossa olevaa, kotimaasta tai ulkomailta hankittua vapaa-ajan kiinteistöä tai ns. viikko-osaketta käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti elinkeinotoimintaa edistäviin tarkoituksiin, se kuuluu myös elinkeinotulolähteeseen. Verohallituksen yhtenäistämisohjeen (2006) mukaan elinkeinotoimintaa edistävänä tarkoituksena voidaan pitää esimerkiksi edustuskäyttöä tai yrityksen muun henkilökunnan, kuin pelkästään omistajien virkistyskäyttöä. Elinkeinotoiminnan osuuden voi selvittää mm. vieraskirjan avulla. (Verohallituksen yhtenäistämisohjeet... 2006.)

Viikko-osakkeen ei useinkaan katsota kuuluvan elinkeinotulolähteeseen, sillä sen käyttömahdollisuudet ovat melko rajoitetut. Viikko-osakkeen kuuluminen elinkeinotoimintaan esim. kokouksien tai edustustilaisuuksien myötä täytyy todistaa. (Verohallituksen yhtenäistämisohjeet... 2006.)

6.5.3 Vuokratilat vai toimitilaosakkeet

Yrityksen toimitilojen ollessa vuokrattuja, niistä maksetut vuokrat ovat sen verovuoden kuluja, jolta vuokra maksetaan (EVL 23 §). Jos vuokranantaja suorittaa tiloihin perusparannuksia tai korjauksia, nämä voivat lähinnä vaikuttaa vuokralaisen vuokran määrään. Vuokralaisen itsensä suorittamat perusparannukset täytyy aktivoida pitkävaikutteisina menoina. Tämä tarkoittaa sitä, että kolmen tai useamman verovuoden ajan tuloa kerryttävä tai säilyttävä meno vähennetään yhtä suurina vuotuisina poistoina sen ajan kuluessa jona se tulojen kertymiseen tai säilyttämiseen vaikuttaa. Jos menon todennäköinen vaikutusaika on pitempi kuin kymmenen vuotta, se poistetaan kymmenen verovuoden aikana. (EVL 24 §.) Aktivoidut perusparannusmenot katsotaan osaksi yrityksen nettovarallisuutta (Engblom 2001: 51).

Mikäli yritys omistaa toimitilaosakkeita, vastaa koko rakennukseen liittyvistä korjauksista ja perusparannuksista useimmiten kiinteistöosakeyhtiö. Näistä aiheutuvat kulut osakas havaitsee ennen kaikkea korotettuina yhtiövastikkeina. Yrityksen maksamat yhtiövastikkeet vähennetään myös elinkeinoverolain 23 §:n mukaisesti, eli sen verovuoden kuluina, joilta ne maksetaan. (Engblom 2001: 51.)

Toimitilaosakkeet ovat osa yrityksen käyttöomaisuusosakkeita ja ne katsotaan osaksi nettovarallisuutta. Osakkeiden hankintameno luetaan myös kauppahinnasta tai muusta vastikkeesta laskettu varainsiirtovero. Toimitilaosakkeiden hankintameno ei voida tehdä säännönmukaisia poistoja eikä verotuskäytännössä hyväksyttyä arvonalennuspoistoa muutoin kuin poikkeuksellisesti. (Engblom 2001: 51.)

Pienten ja keskisuurten yritysten verotusta käsittelevässä kirjassa todetaan nyrkkisääntönä, että mikäli osakkeenomistaja itse suorittaa hallitsemisensa tiloissa perusparannuksia toimitilaosakkeiden hankinnan yhteydessä, ennen tilojen käyttöönottoa, näistä aiheutuneet menot katsotaan osaksi osakkeiden hankintamenoa. Jos perusparannuksia tehdään jo käytössä oleviin tiloihin, menot aktivoidaan ja poistetaan elinkeinoverolain 24 §:n mukaisesti, aiemmin mainitulla tavalla. (Engblom 2001: 52.) Kirjanpitolain mukaan taas osakkeenomistajan itse suorittamat perusparannusmenot voidaan kaikissa tapauksissa käsitellä hankintamenoista erikseen ja poistaa pitkävaikutteisina menoina (KILA 1999/1588).

6.5.4 Kiinteistöyhtiöt

Yritys voi myös itse perustaa kiinteistöosakeyhtiön, joka rakentaa tai rakennuttaa toimitilat yrityksen käyttöön tai hankkia kiinteistöyhtiön osakekannan. Tällöin kiinteistöyhtiön verotettava tulo lasketaan EVL:n mukaisesti. Tällä on olennainen merkitys, sillä vain elinkeinotoimintaa harjoittavaan kiinteistöosakeyhtiöön voidaan soveltaa konserniavustussäännöksiä sekä jälleenhankintavarausta. (Engblom 2001: 55.)

Kiinteistöosakeyhtiöitä on kahdenlaisia: tavallisia kiinteistöosakeyhtiöitä sekä keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä. Tavallinen kiinteistöosakeyhtiö on kuin osakeyhtiö. Sen toimialana on vuokrata omistamia tiloja, jolloin sille kertyy vuokratuottoja. Tällaisen kiinteistöyhtiön on käytettävä hinnoittelussaan käypiä vuokrahintoja. Mahdollisesti syntyvä verotettava tulo on siirrettävissä omistajalle vain osingonjakona tai tietyissä tapauksissa konserniavustuksena.

Keskinäinen kiinteistöyhtiö muistuttaa lähinnä toiminta-ajatukseltaan asunto-osakeyhtiötä, jonka tarkoituksena on toimia omakustannusperiaatteella. Tämä tarkoittaa, että kiinteistöyhtiö perii osakkeenomistajalta yhtiövastiketta vain kulujensa ja lainanlyhennysten katteeksi. Jos keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön kaikki huoneistot eivät ole elinkeinotoiminnan käytössä, voi omistaja vuokrata niitä muille yrityksille. Omistaja toimii

siis vuokranantajana, ja saa myös tästä syntyvät vuokratuotot, yhtiövastikkeen tuloutuessa keskinäiseen kiinteistöyhtiöön. Keskeinen ero tavallisen ja keskinäisen kiinteistöyhtiön välillä onkin juuri vuokratulojen tuloutuminen nimenomaan omistajalle, eikä kiinteistöyhtiölle. (Engblom 2001: 56.)

6.5.5 Toimitilojen alv

Silloin, kun arvonlisäverollista liiketoimintaa harjoittava yritys toimii omistamassaan rakennuksessa ja käyttää sitä pelkästään omaan liiketoimintaansa, yrityksellä on oikeus vähentää rakennuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin sisältyvä arvonlisävero. Kun kaikki toiminta kiinteistössä on arvonlisäverollista, voi yritys yleensä vähentää kiinteistön kustannuksiin sisältyvän arvonlisäveron kokonaan. Tällaisia menoja ovat mm. uudisrakentamisesta, perusparannuksista sekä kiinteistön juoksevista kunnossapito- ja korjaustöistä aiheutuneet menot. Jos rakennuksessa harjoitetaan myös arvonlisäverotonta toimintaa, tai sitä käytetään vähennysrajoitettuun toimintaan, kuten edustukseen, ei kiinteistömenoihin sisältyvää arvonlisäveroa voida vähentää kokonaan. (Engblom 2001: 58.)

Kiinteistön käyttöoikeuden luovuttaminen esimerkiksi vuokraamalla on aina lähtökohtaisesti arvonlisäverotonta toimintaa (AVL 27 §). Tämä tarkoittaa sitä, että vuokranantaja ei voi vähentää kiinteistön menoihin sisältyvää arvonlisäveroa. Tällöin vuokraan sisältyvä piilevä arvonlisävero jää vuokralaisen kustannukseksi.

Kun arvonlisäverollista toimintaa harjoittava yritys toimii vuokratiloissa, sillä on tilojen loppukäyttäjänä oikeus vähentää vuokraamiinsa tiloihin kohdistuviin, itse suorittamiinsa kustannuksiin sisältyvä arvonlisävero yleisen vähennysoikeuden puitteissa siitä riippumatta, maksaako se verollista vai verotonta vuokraa. Jos tiloista maksetaan verollista vuokraa, voi vuokralainen hyötyä vuokranantajan verovelvollisuudesta, mikäli vähennysoikeus huomioidaan vuokran määrässä kokonaan tai osittain vuokralaisen eduksi. (Engblom 2001: 62.) Verotonta vuokraa maksavalla vuokralaisella on oikeus vähentää vuokraan sisältyvän energian arvonlisävero-osuus, jos tämän alkuperäisestä määrästä annetaan vuokralaiselle selvitys (AVL 111 §).

7 Henkilökohtaisessa verotuksessa tehtävät vähennykset

7.1 Työhuonevähennys

Verovelvollisella on oikeus henkilökohtaisessa verotuksessaan tehdä niin sanottu työhuonevähennys, mikäli hän on ottanut asunnostaan huoneen työkäyttöön, ansiotulon hankkimistarkoituksessa. Tarkoituksena on, että ansiotyötä kotonaan tekevä voi vähentää työhuoneesta aiheutuneet kulut tulonhankkimismenoina. Vähennyksen voivat saada ne, joille työnantaja ei ole järjestänyt työhuonetta, tai ne, joiden työhön tai tehtäviin sisältyy paljon kotityötä. Myös huomattavia sivutuloja kotoaan käsin hankkivat ovat oikeutettuja vähennykseen. (Verohallituksen yhtenäistämisohteet... 2006.)

Työhuonevähennys kattaa työhuoneen vuokran, kalusteet, valon, sähkön, lämmön ja siivouksen, ja se myönnetään kaavamaisin perustein. Mikäli verovelvollinen esittää selvityksen todellisesti aiheutuneista (suuremmista) kuluista, vähennys voidaan myöntää myös suurempana. (Henkilöasiakkaan veropas... 2006.)

Työhuonevähennyksenä myönnetään seuraavat määrät, ellei selvitystä suuremmista kustannuksista esitetä:

1. verovelvollisille, joille työnantaja ei ole järjestänyt työhuonetta ja jotka käyttävät työhuonetta pääansiotulonsa hankkimiseksi (esim. freelancertoimittajat); 680 euroa/vuosi
2. verovelvollisille, jotka käyttävät työhuonetta osapäiväisesti pääansiotulonsa tai pysyväisluonteisten tai huomattavien sivutulosten hankkimiseksi (esim. opettajat, sivutoimiset isännöitsijät, komitean sihteerit); 340 euroa/vuosi
3. verovelvollisille, jotka käyttävät asuntoa satunnaisten sivutulosten hankkimiseksi; 170 euroa/vuosi.

Jos molemmat aviopuolisot käyttävät työhuonetta osapäiväisesti pääansiotulojensa tai jatkuvanluontoisten sivutulosten hankkimiseen, on vähennyksen määrä yhteensä 510 euroa vuodessa. (Verohallituksen julkaisu 52.07: 7.)

Suunnitteilla on myös erityinen *työasuntovähennys* niille, joiden työpaikka on vakituisen asuinpaikkakunnan ulkopuolella, ja jotka ovat tämän vuoksi vuokranneet käyttöönsä toisen asunnon työpaikkansa läheltä. Edellytyksenä olisi, että verovelvollisella on myös toinen asunto, jossa hän puolisonsa tai alaikäisen lapsensa kanssa asuu (vakituinen asunto). Vakituisen asunnon tulisi olla yli sadan kilometrin etäisyydellä työn vuoksi hankitusta

asunnosta ja työpaikasta, jonka vuoksi työasunto on hankittu. Perheetön verovelvollinen ei siten voisi saada tällä perusteella vähennystä. Vähennys ei myöskään koskisi lapsettomia avopareja. Vähennyksen määrä tulisi olemaan 250 euroa kuukaudessa. (HE 57/2007.) Työasuntovähennyksestä on tehty hallituksen esitys ja siitä tullaan säätämään uudessa TVL 95 a pykälässä (Sigfrids, Mattila & Ranta-Lassila).

7.2 Tietokoneiden hankintamenot

Jos verovelvollinen käyttää tulonhankinnassa tietokoneita, voidaan niiden hankinnasta aiheutuvat menot vähentää. Vähennystä haettaessa on selvitettävä hakijan ammatti ja se, kuinka paljon konetta työssä käytetään ja mihin sitä käytetään. Usein tietokone on myös omassa tai perheen yksityiskäytössä, jolloin vähennystä ei voida tehdä yksityiskäytön osalta. Käytön jakautumisessa työ- ja yksityiskäyttöön voidaan antaa merkitystä mm. sille, onko perheessä useampia tietokoneita. Verohallituksen yhtenäistämisohjeen mukaan tavanomaisen vähäisen yksityiskäytön (esim. pankkipalveluiden käyttö) perusteella täyttää vähennystä ei ole syytä evätä. (Verohallituksen yhtenäistämisohjeet... 2006.)

Tietokoneiden vähennysoikeuden määrä prosenttiosuuksina tietokoneen hankintamenosta:

0 % ei näyttöä laitteiden käytöstä töissä

50 % näyttöä työkäytöstä

100 % näyttö pääasiallisesta työkäytöstä; tietokonetta käytetty esim. huomattavien sivutulosten hankinnassa.

Tietokoneesta maksettu hankintameno vähennetään vuosittain 25 % suuruisilla menojäännöspoistoilla. Mikäli tietokoneen ostohinta on alle 1000 euroa, voidaan vähennyskelpoinen osuus hankintamenosta pääsääntöisesti vähentää kerralla. (Henkilöasiakkaan vero-opas... 2006.)

7.3 Asunnon ja työpaikan väliset matkakulut

Asunnon ja työpaikan välisistä matkoista aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia ansiotulon hankkimisesta johtuneita menoja. Matkakustannukset vähennetään kuitenkin aina halvimman kulkuneuvon mukaan. Yleensä halvimaksi kulkuneuvoksi katsotaan julkiset kulkuneuvot. Omavastuuosuus asunnon ja työpaikan välisistä matkakustannuksista verovuonna on 500 euroa, ja sen ylittävältä osalta niitä voidaan vähentää enintään 4700 euroa. (Verohallinnon yhtenäistämisohejet... 2006.)

Vähennys voidaan myöntää erityistapauksissa henkilöauton käytön mukaan. Tällaisista erityistapauksista on kyse esimerkiksi jos työhön meno tai paluu asunnolle tapahtuu yöllä (klo 00.00-05.00), eivätkä julkiset kulkuneuvot ole kohtuudella käytettävissä tai kun julkista kulkuneuvoa käytettäessä aikataulujen sopimattomuudesta johtuva odotusaika (Huom. Ei matkustusai-ka) meno-paluumatkalla muodostuisi yhteensä vähintään kahdeksi tunniksi. (Verohallinnon yhtenäistämisohejet... 2006.)

Henkilöasiakkaan vero-oppaassa (2005/2006) todetaan, ettei vähennystä myönnetä oman auton käytön mukaan laskettuna esimerkiksi sillä perusteella, että omaa autoa joudutaan käyttämään työssä, tai että lapsi viedään päivähoidon töihin lähde-essä. (Henkilöasiakkaan vero-opas... 2006.)

8 Yhteenvedo

Työn tarkoituksena oli selvittää yrityksen verotuksen muodostumista sekä verotuksesta tehtäviä vähennyksiä yksityisyrittäjän näkökulmasta. Erityispiirteensä työhön toi mm. toimeksiantajan toimialan arvonnäkökulma. Toiminimen verotuksessa myös henkilökohtaisen tulon verotus korostui enemmän, verrattaessa esimerkiksi osakeyhtiöön. Työn teoriaosuus pohjautui suurimmaksi osaksi alan kirjallisuuteen, lainsäädäntöön, tuomioistuinten ratkaisuihin sekä verohallinnon julkaisuihin.

Yritysten verotus pohjautuu luotettavaan kirjanpitoon ja tilinpäätöksen osoittamaan voittoon tai tappioon. Yritysmuodosta riippumatta tuloa voi syntyä kolmesta eri tulolähteestä: elinkeinotoiminnan- maatalouden tai henkilökohtaisen tulon tulolähteestä. Yksityisen elinkeinonharjoittajan yritys ei ole itsenäinen oikeussubjekti, vaan yrityksen tulos verotetaan osana yrittäjän tuloa. Yksityisyrittäjä ei myöskään voi maksaa itselleen, puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelleen verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa.

Yksityisyrittäjän yritystulo jaetaan kahteen tulolajiin; pääomatuloon ja ansiotuloon. Näistä pääomatuloa ovat ne tulot, joita varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen, esimerkiksi korkotulot, vuokratulot, omaisuuden luovutusvoitot sekä jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus. Pääomatulon verotus on suhteellista. Vuonna 2007 pääomatulon veroprosentti on 28. Ansiotuloa ovat esim. palkkatulot, eläketulot sekä jaettavan yritystulon ansiotulo-osuus. Ansiotulon verotus tapahtuu progressiivisesti valtion tuloasteikon mukaan.

Pääsääntöisesti yksityisen elinkeinonharjoittajan yritystulosta pääomatulon osuudeksi katsotaan 20 % yrityksen nettovarallisuudesta. Erillisestä vaatimuksesta pääomatulon osuudeksi voidaan valita 10 %. Yritystulon loppuosuus verotetaan ansiotulona. Mikäli pääomatulosta tehtävät vähennykset ovat pääomatuloja suuremmat, syntyy pääomatulon alijäämää. Alijäämästä lasketaan alijäämähyvitys, joka vähennetään ansiotulon verotuksessa.

Pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä ovat mm. tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot, elinkeinotoiminnan tappiot, aikaisempien vuosien pääomatulolajin tappiot sekä vieraan pääoman vähennyskelpoiset korot. Myös ansiotulosta tehdään samankaltaisia vähennyksiä (katso esim. oppaan taulukko).

Veronalaisesta tulosta toimitetaan ennakoperintä joko ennakonpidätyksenä tai ennakonkantona. Ennakonpidätyksen toimitusvelvollisuus on periaatteessa kaikilla palkan, palkkion, työkorvauksen tai muun vastaavan suorituksen maksajilla (työnantajat). Ennakonkanto puolestaan koskee ennakoperintärekisteriin merkittyjä verovelvollisia ja se toimitetaan elinkeinotoiminnan, maatalouden ja muun tulonhankkimistoiminnan tuottamasta tulosta. Tällöin vero peritään ennakoverolipulla 2-12 erässä veron määrästä riippuen.

Elinkeinonharjoittajan tilapäisten työmatkojen aiheuttamat lisääntyneet elantokulut ja elinkeinotoimintaan liittyvät matkakulut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa. Vähennykset tehdään yrittäjän verotuksessa ns. lisävähennyksenä, jonka tarkoituksena on saattaa yrittäjän matkakorvaukset vastaamaan palkansaajan verovapaan päivärahan ja kilometrikorvauksien määriä. Mikäli matkanteossa käytetty auto on pääosin yrityksen käytössä, autokulut vähennetään todellisten, kirjanpitoon kirjattujen kulujen mukaan.

Lähtökohtaisesti kaikki realisoituneet, eli lopullisesti syntyneet tulot ovat veronalaisia. Poikkeuksena tästä mainittakoon esimerkiksi omaisuuden arvon nousu, joka pääsääntöisesti on verovapaata.

Kaikki elinkeinotoiminnan menot ja menetykset, jotka johtuvat suoraan tai välillisesti tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä, ovat elinkeinotoiminnassa vähennyskelpoisia. Pyrkimyksenä on nettotulon verotus.

Tärkeimpiä vähennyskelpoisia menoja ovat yleensä vaihto- ja käyttöomaisuuden hankintamenot, palkat sivukuluineen ja vuokrat. Jos elinkeinonharjoittajan lapsi on täyttänyt 14 vuotta ennen verovuoden alkua, voidaan hänellekin maksettu palkka vähentää verotuksessa. Yrittäjän eläkemaksujen ollessa lakisääteisiä, ne voidaan vähentää joko elinkeinotoiminnan tuloksesta tai ansiotulosta yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa.

Yrityksen ulkopuolelle suuntautuvista, uusien liikesuhteiden luomisesta tai vanhojen ylläpitämisestä, parantamisesta tai muusta edistämisestä johtuvista edustusmenoista puolet on verotuksessa vähennyskelpoisia. Tämä edellyttää, että edustusmenot ovat yrityksen kokoon ja toimialaan nähden kohtuullisia. Lisäksi edustusmenoihin liittyvistä tositteista on käytävä ilmi tilaisuuden aihe, sen liittyminen yritystoimintaan sekä osallistujien nimet.

Työntekijän puolesta maksettuja yksityismenoja pidetään yleensä elantokustannusten korvauksena ja siten veronalaisena tulona. Kuitenkin esimerkiksi yritysliikunnan kohtuulliset menot kaikille henkilökunnan jäsenille tasapuolisesti järjestettynä ovat saajalleen verovapaata tuloa. Toiminimiyrittäjä ei tosin yksin voi muodostaa yrityksen henkilökuntaa.

Kiinteistöjen osuus elinkeinotoiminnan tulolähteessä riippuu yleisesti ottaen siitä, kuinka suuri osuus kiinteistöistä on elinkeinotoiminnan käytössä. Kiinteistö, jota käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti liiketoiminnassa, kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. Mikäli kiinteistöä käytetään pääsääntöisesti yksityisyrittäjän tai hänen perheensä vakituksena asuntona, se ei kuulu elinkeinotoimintaan, eivätkä siitä aiheutuneet kulut ole vähennyskelpoisia. Kiinteistön käytön jakaantumista mitataan yleensä lattiapinta-alan mukaan.

Yksityisyrittäjän kannalta usein merkittävimmät henkilökohtaisessa verotuksessa tehtävät vähennykset ovat työhuonevähennys, tulonhankkimistarkoituksessa käytettyjen tietokoneiden hankintamenoista saatavat vähennykset sekä asunnon ja työpaikan välisistä matkoista aiheutuneiden kulujen vähennysoikeus.

Työhuonevähennyksen tarkoituksena on, että ansiotyötä kotonaan tekevä voi vähentää työhuoneesta aiheutuneet kulut tulonhankkimismenoina. Työhuonevähennys kattaa työhuoneen vuokran, kalusteet, valon, sähkön, lämmön ja siivouksen, ja se myönnetään kaavamaisin perustein riippuen siitä, minkälaisessa tulonhankinnassa huonetta käytetään.

Tietokoneiden hankintamenoista johtuvat vähennykset ovat mahdollisia, jos verovelvollinen käyttää tietokoneita tulonhankkimistoiminnassa. Vähennyksen määrä riippuu siitä, kuinka suuren osan tietokoneen käytöstä voidaan osoittaa olevan työkäyttöä.

Asunnon ja työpaikan välisten matkojen aiheuttamat kulut ovat vähennyskelpoisia ansiotulonhankintaan liittyvinä menoina. Vähennys tehdään aina halvimman kulkuneuvon mukaan, joka yleensä on julkinen kulkuneuvo. Kodin ja työpaikan välisten matkojen kuluvähennyksissä on kuitenkin omavastuuosuus, jonka ylittävistä kuluista vähennys tehdään.

9 Johtopäätökset

Yritysverotuksen maailma on monitahoinen ja usein maallikon näkökulmasta vaikeaselkoinenkin. Tämä työ tehtiin selkeyttämään yksityisyrittäjän verotuksen kokonaisuutta valittujen osalueiden puitteissa.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotuksesta tekee erityisen se, että yrityksen verotus on tällöin osa luonnollisen henkilön, eli yrittäjän verotusta. Yksityisöt mahdollistavat yrityksen varojen käytön melko vapaasti, mutta vastaavasti yrittäjä on vastuussa yrityksen varoista ja veloista koko omaisuudellaan.

Työn rakenteessa yleiset verotukseen liittyvät aiheet pohjustivat ja tukivat niitä seuraavien verovähennysten hahmottamista ja ymmärtämistä. Painotus käsiteltyihin aiheisiin tapahtui toimeksiannon ehdoilla, poimien sen näkökulmasta olennaiset asiat. Työ koostuu kuitenkin kaikille, etenkin aloittaville yrittäjille hyödyllisestä tiedosta.

Ennen kuin yrityksen tulosta saadaan määriteltyä maksettavat verot, siihen kohdistuu useita erimuotoisia vähennyksiä. Merkittävimmät vähennykset lienevät ns. luonnolliset vähennykset, jotka tarkoittavat niitä menoja ja menetyksiä, jotka aiheutuvat tulon hankkimisesta tai sen säilyttämisestä.

Tulosta tehtävät vähennykset tehdään tulolajikohtaisesti, eli pääomatuloon kohdistuvat vähennykset pääomatulosta ja ansiotuloon kohdistuvat vähennykset ansiotulosta. Myös mahdolliset aikaisempien vuosien vahvistetut tappiot vähennetään erikseen tulolajeittain. Pääomatulolajista syntynyt alijäämähyvitys vähennetään ansiotulon verotuksessa. Yksityisyrittäjän työmatkoihin liittyvien kustannusten vähentäminen on tapahtunut vuodesta 2001 alkaen ns. lisävähennyksenä verotusta toimitettaessa. Verosta tehtävät vähennykset tehdään yleensä valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Tulon jako pääomatuloihin ja ansiotuloihin on oleellinen lähtökohta koko yksityisen elinkeinonharjoittajan verotukselle.

Työssä käsiteltyjä asioita tukemaan on laadittu opasvihkonen, josta yksityisyrittäjän verotukseen ja siihen kytkeytyviin erilaisiin vähennyksiin liittyviä asioita voi etsiä ja tarkistaa nopeasti. Oppaaseen on koottu useita esimerkkejä, taulukoita ja kuvioita asioiden havainnollistamiseksi ja selkeyttämiseksi.

Lähteet

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Asetus yksityisestä terveydenhuollosta 24.8.1990/744.

Engblom, Ari (toim.) 2001. PK-yrityksen verotus. KPMG-sarja. Helsinki: Edita.

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta 27.10.2000. [online] [viitattu 9.11.2007].
http://217.71.145.20/TRIPviewer/temp/TUNNISTE_HE_172_2000_fi.html

Hallituksen esitys Eduskunnalle vuoden 2008 tuloveroasteikkolaiksi ja eräiksi muiksi tuloveroperusteita koskeviksi muutoksiksi 13.9.2007. [online] [viitattu 28.11.2007]. <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2007/20070057>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus Diaarinumero 00796/06/8103, taltio 07/0271/1. [online] [viitattu 8.11.2007]. <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/hao/2007/20073144>

Hämäläinen, Jukka. Edustus-, neuvottelu- ja markkinointimenot. [online] [viitattu 30.8.2007]. <http://www.nettomaster.fi/ARTIKKELI%20001.pdf>

Jaatinen, Pirkko 2006. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu, H5102. Kurssimateriaali.

Järvenoja, Markku 1999. Yrityksen uusi verosuunnittelu. Jyväskylä: Gummerus.

Kirjanpitolautakunta 13.9.1999. Osakehuoneiston perusparannusmenojen merkitseminen taseeseen. Kirjanpitolautakunnan antamat lausunnot ja poikkeusluvut 1999/1588. [online] [viitattu 8.11.2007].
<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/717602942eb71ebdc22570210049e02b/d93b2529b44fb42fc22568070025c429?OpenDocument>

Laasanen, Hanna 2005. Hallinto-oikeuden ja henkilöverotuksen perusteet, H-1012B. Kurssimateriaali.

EVL = Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Laki yksityisestä terveydenhuollosta 9.2.1990/152.

Leppiniemi, Jarmo 1999. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Ekonomia-sarja. Porvoo: WSOY.

-
- Leppiniemi, Jarmo 2004. Yrittäjän verokirja - verouudistuksesta ja tilinpäätöksestä. Lahti: Esa Print Oy.
- Myrsky, Matti & Linnakangas, Esko 2006. Elinkeinotulon verotus. Toinen, uudistettu painos. Helsinki: Talentum.
- Mäkelä, Sarianne (Taloustaito 4/2005). Saako yrittäjä vähentää kuntosalimaksunsa? [online] [viitattu 13.9.2007]. <http://www.mmkuntotalo.com/index.html?n=2759>
- Penttilä, Seppo 2003. Yrityksen omistajan tuloverotus. Toinen, uudistettu painos. Helsinki: Talentum.
- Rissanen, Tapio 2004. Yrityksen verosuunnittelu ja kuumat veroneuvot. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Pohjantähti.
- Sigfrids, Karl-Johan, Mattila, Pauli K. & Ranta-Lassila, Hannele 2007. Pohjanmaan kaupakamari kouluttaa - Tilinpäätös- ja veropäivä. Koulutusmateriaali.
- Sosiaalitoimialan työnantaja- ja toimialaliitto 16.3.2007. Piilevä arvonlisävero vääristää kilpailua sosiaali- ja terveysalalla. [online] [viitattu 7.10.2007]. www.ek.fi/sosiaalialan_tyonantajaliitto/ajankohtaista/index.php?we_objectID=4059
- Suomen Yrittäjät 2007. Elinkeinonharjoittajien matkakorvaukset. [online] [viitattu 9.11.2007]. <http://www.yrittajat.fi/sy/home.nsf/pages/C2256DB30028DDCFC2256ACD002FC54F>
- Suomen Yrittäjät 2007. Yrittäjyystilastoja. [online] [viitattu 8.11.2007]. <http://www.yrittajat.fi/sy/home.nsf/www/yrittajyystilastoja>
- Sutinen, Mika & Viklund, Esa 2004. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. 9., uudistettu painos. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu, Julkaisutoiminta.
- Tenhunen, Lauri 2004. Yrittäminen sosiaali- ja terveysalalla. Järvenpää: Yrityssanoma Oy.
- Tikka, Kari S. 1995. Yritysverotuksen perusteet. Toinen, uudistettu painos. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Tikkanen, Tapio & Salin, Marjo 2002. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verokirja. 6., uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.
- Tomperi, Soile 2004. Käytännön kirjanpito. 12., uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Tomperi, Soile 2005. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 20. painos. Helsinki: WSOY.
- TVL = Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

-
- Turun hallinto-oikeus 28.8.2007. Diaarinumero 00499/06/8101, taltio 07/0509/3. [online] [viitattu 5.11.2007]. <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/hao/2007/20073154>
- Vakuutusyhtiö Ilmarisen kotisivut 2007. YEL-maksut ja verotus. [online] [viitattu 13.9.2007].
http://www.ilmarinen.fi/Production/fi/tietopankki/001_vakuuttaminen/03_yel_vakuutus/05_yel_maksu_ja_verotus/index.jsp
- Verohallinnon kotisivut 2007. Vuoden 2007 valtion tuloveroasteikko. [online] [viitattu 9.11.2007].
http://www.vero.fi/default.asp?path=5&domain=VERO_MAIN&language=FIN
- Verohallituksen julkaisu 19.10.2006. Henkilöasiakkaan vero-opas 2005/2006. [online] [viitattu 28.9.2007]. <http://portal.vero.fi/public/default.aspx>
- Verohallituksen julkaisu 56.06 2006. Liikkeen- tai ammatinharjoittajan verotus - veroilmoituksen täyttöohjeet 2006. Painoyhtymä Oy.
- Verohallituksen julkaisu 49.07, 2007. Uuden yrittäjän vero-opas. [online] [viitattu 28.8.2007]. www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=1874;1536782
- Verohallituksen julkaisu 52.07. Täyttöohje, Esitäytetyn veroilmoituksen tarkistaminen ja korjaaminen 2006.
- Verohallituksen julkaisu 62.07, 1.1.2007. Ennakontäydennysmaksun maksuaika ja korkovaikutukset. [online] [viitattu 15.10.2007].
<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=4577;41210>
- Verohallituksen julkaisu 190.07, 15.9.2007. Aloittavan yrittäjän kysymyksiä arvonlisäverosta. [online] [viitattu 7.10.2007].
www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=597;284788
- Verohallituksen ohje 518/349/01, 23.2.2001. Liikkeen- ja ammatinharjoittajien sekä maatalouden harjoittajien matkakustannusten vähentäminen. [online] [viitattu 22.8.2007].
http://www.vero.fi/default.asp?article=378&domain=VERO_MAIN&path=5,40&language=FIN
- Verohallituksen ohje 17.3.2005. Toiminimen ja yrittäjän välinen rahaliikenne - Ohjeita uudelle yritykselle. [online] [viitattu 7.11.2007].
http://www.vero.fi/default.asp?article=378&domain=VERO_MAIN&path=5,40&language=FIN
- Verohallituksen ohje 1834/32/2006, 14.12.2006. Verohallituksen yhtenäistämishjeet vuodelta 2006 toimitettavaa verotusta varten. [online] [viitattu 28.9.2007].

www.vero.fi/default.asp?article=378&domain=VERO_MAIN&path=5,40&language=FIN

Verohallituksen päätös 1741/32/2006 24.11.2006. Verohallituksen päätös vuodelta 2007 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista. [online] [viitattu 9.11.2007].

http://www.vero.fi/default.asp?article=5088&domain=VERO_MAIN&path=5,40,421&language=FIN

Verohallituksen päätös 1838/32/2006 4.12.2006. Verohallituksen päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2007. [online] [viitattu 31.10.2007].

http://www.vero.fi/default.asp?article=5088&domain=VERO_MAIN&path=5,40,421&language=FIN

Liitteet

Liite 1

PIKAOPAS YKSITYISYRITTÄJÄN VEROTUKSEEN

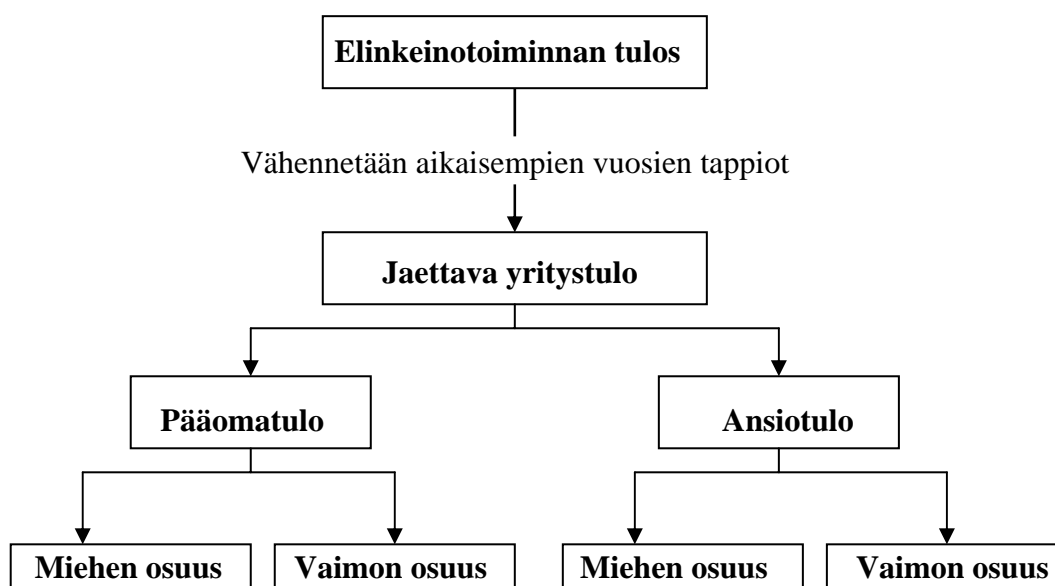

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Karoliina Häggblom

Tampere 2007

Yksityinen elinkeinonharjoittaja -erityispiirteitä

1. Ei voi maksaa palkkaa itselleen, puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle
 - Sama koskee *varsinaisia* luontoisetuja, päivärahoja sekä kilometrikorvauksia → vähennykset kirjanpidossa sekä lisävähennyksenä verotuksessa
2. Voi ottaa rahaa yksityisottona yrityksestään
 - Yksityisotot pienentävät yrityksen omaa pääomaa
 - Jos oma pääoma yksityisottojen takia negatiivinen, kaikkia yrityksen maksamia korkoja ei voida vähentää verotuksessa
3. Hyödykkeiden yksityisotot: kuin myyntiä alkuperäisellä hankintahinnalla tai sitä alemmalla todennäköisellä luovutushinnalla

Kuvio 2: Elinkeinotoiminnan verotettavan tuloksen jakautuminen (Tomperi 2005: 36)

Verotuksen aikakäsitteet

Verovuosi

- Ajanjakso, jolta verotus toimitetaan
- Yleensä kalenterivuosi tai kalenterivuoden aikana päättynyt/päätyneet tilikaudet
- Verotus suoritetaan verovuonna saadusta tulosta ja verovuoden päättyessä olleesta varallisuudesta
- Tilikauden muutos: ilmoitus kuukautta ennen veroviranomaiselle

Verotusvuosi

- Vuosi, jonka aikana verotus toimitetaan
- Esim. verovuoden 2007 verotus tapahtuu verotusvuonna 2008

Esimerkki liikkeen- tai ammatinharjoittajan verovuodesta (2006)

- ➔ **31.1.2007** Ennakon täydennysmaksun viimeinen maksupäivä, jos jäännösveron korko halutaan välttää
- ➔ **3.4.2007** Veroilmoituksen viimeinen palautuspäivä
- ➔ **31.10.2007** Vuoden 2006 verotus päättyy
- ➔ **Joulukuu 2007** Jäännösveron 1. erän eräpäivä, veronpalautukset maksetaan
- ➔ **Helmikuu 2008** Jäännösveron 2. erän eräpäivä

Kuvio 3: Verovuosi (Veroilmoituksen täyttöohjeet 2006)

Veroilmoitus

- Annettava verovuoden päätyttyä kotikunnan verotoimistolle
 - Voidaan jättää myös muuhun verohallinnon toimipisteeseen, josta toimitetaan oikeaan paikkaan
- Ilmoitettava veronalainen tulo ja varallisuus, niistä tehtävät vähennykset sekä muut tiedot ja selvitykset
- Pääsääntöisesti tositteita ei liitetä enää mukaan
 - Tositteet ja niihin liittyvät muistiinpanot kuitenkin säilytettävä 6 vuotta
 - Kirjanpitokirjat ja tililuettelot säilytettävä vähintään 10 vuotta
- Verovelvollisille lähetetään esitäytetty veroilmoitus verohallinnon saamien tietojen perusteella (vuodesta 2006 lähtien)
 - Liikkeen- ja ammatinharjoittajan esitäytetyssä veroilmoituksessa ei ole laskettu verotuksen lopputulosta valmiiksi
- Liikkeen- ja ammatinharjoittajille elinkeinotoiminnan lomakkeet helmikuussa, esitäytetty veroilmoitus maaliskuu- tai huhtikuussa
 - Esitäytetty veroilmoitus palautetaan vain jos lisättävää tai korjattavaa
 - Elinkeinotoiminnan veroilmoitukset (lomake 5) palautetaan aina
- Liikkeen- tai ammatinharjoittajan puoliso antaa veroilmoituksensa samaan aikaan kuin yrittäjä
- Verotus toimitetaan arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu, tai sitä ei voida pitää luotettavana

Ennakkoperintä

- Toimitetaan veronalaisen tulon perusteella verojen ja määrättyjen maksujen suorittamiseksi
- Kotitaloudet eivät velvollisia toimittamaan maksamistaan palkoista ennakonpidätystä, ellei vuosiraja 1500 euroa ylity

Ennakon pidätys

- Toimitusvelvollisuus: periaatteessa kaikilla veronalaisen suorituksen maksajilla
 - Ei koske: ennakonkannon alaista tai kokonaan ennakonpidätysvelvollisuuden ulkopuolella olevaa tuloa
 - Toimitetaan: palkasta, palkkiosta tai työkorvauksesta (myös kokouspalkkioista, henkilökohtaisista luento- ja esitelmäpalkkiosta, luottamustoimesta saadusta korvauksesta sekä luontoisedun raha-arvosta)
 - Työntekijälle maksettujen, välittömästi työstä johtuvien kustannusten (esim. tarveaineet) määrä voidaan vähentää ennen ennakonpidätyksen toimittamista →selvitys
 - Huom! Verotuksen toimittamisen ja ennakonpidätysten hyväksilukemisen edellytyksenä on veroviranomaisille toimitettava vuosi-ilmoitus
- 🕒 Työnantajasuoritusten (ennakonpidätykset ja sotu-maksut) maksupäivä on pidätyksen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden 10. päivä (vuonna 2007). Esim. marraskuun työnantajasuoritusten eräpäivä on joulukuun 10. päivä.

Ennakon kanto

- Toimittamisvelvollisuus: ennakkoperintärekisteriin merkityillä verovelvollisilla
 - Elinkeinotoiminnan, maatalouden ja muun tulonhankkimistoiminnan (esim. vuokratuotot, omaisuudenluovutusvoitot) tuottamasta tulosta
 - Veron maksu etukäteen ennakkoverolipulla
 - Määräytyy joko edellisten vuosien toimitettujen verotusten tai verovelvollisen oman hakemuksen perusteella
 - Ennakkovero peritään 2-12 erässä sen määrästä riippuen
 - Liian suuri ennakko kannattaa hakea alennettavaksi
 - Mahdollinen muutoshakemus samalla lomakkeella kuin ennakkoveron haku
- 🕒 Ennakkoverojen eräpäivä on kuukauden 23. päivä tai sitä seuraava pankkipäivä

Tuloverotus

Tulolähteet

- Suomessa tuloverotuksessa kolme lähdettä:
 - Elinkeinotoiminnan tulolähde
 - Tuloihin kuuluu kaikki liike- ja ammattitoiminnan tulot
 - Ja menoihin sellaiset menot, joilla pyritään kerryttämään tai säilyttämään elinkeinotoiminnan tuloja
 - Keskeinen laki: laki elinkeinotulon verottamisesta (EVL)
 - Maatalouden tulolähde
 - Peltöjen viljely, tuotantoeläinten kasvatusta, tuotteiden jalostustoiminta, esim. hillojen valmistus tilan tuottamista marjoista jne.
 - Keskeinen laki: maatilatalouden tuloverolaki (MVL)
 - Henkilökohtaisten tulojen tulolähde
 - Muu kuin liiketoiminta
 - Yksityishenkilöllä palkka- ja eläketulot
 - Esim. vuokratulo yrityksen ulkopuoliselle vuokratusta huoneistosta tai kiinteistöstä
 - Keskeinen laki: tuloverolaki (TVL)

Tulolajit

- Kaikkien luonnollisten henkilöiden tulo jaetaan kahteen tulolajiin: pääoma- ja ansiotuloihin
- Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä
→ tulo verotetaan liikkeen- tai ammatinharjoittajan henkilökohtaisessa verotuksessa

Verotettavan tulon laskeminen:

+/- Tuloslaskelman voitto/tappio
 + Tuloverot
 + Kuluiksi kirjatut vähennyskelpottomat menot
 - Tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot
 +/- Jaksotuksesta johtuvat erot
 +/- Muut oikaisut

= Verovuoden verotettava tulo
 - Vahvistetut tappiot

= Lopullinen verotettava tulo
 (Tomperi 2005: 64)

Yritystulon jakaminen

1. Jaettavasta yritystulosta erotetaan pääomatulon osuus
→ pääsääntöisesti 20 % yrityksen nettovarallisuudesta, vaatimuksesta 10 %
2. Loput ansiotuloa

Pääomatulo

- Tulot, joita varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen
- Suhteellinen verotus, verokanta 28 % (vuonna 2007)
- Vero maksetaan valtiolle, joka tilittää laissa säädetyt jako-osuudet kunnille ja seurakunnille
- Pääomatuloa laskettaessa huomioon ei oteta yksityistalouden varoja tai velkoja
- Yrittäjäpuolisot: Pääomatulo-osuus jaetaan osuuksien mukaan, jotka puolisoilla on toimintaan kuuluvasta nettovarallisuudesta

Pääomatuloa on mm.

- korkotulo
- vuokratulo
- voitto-osuus (esim. sijoitusrahastoista saatu)
- henkivakuutuksen tuotto
- metsätalouden pääomatulo
- luovutusvoitto
- jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus
- yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus
- osa osakeyhtiöistä saaduista osingoista

Pääomatulon laskentaperuste:

Yrityksen veronalaiset varat

- vähennyskelpoiset velat (edellisen verovuoden päätöstilanne)

= Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus

+ 30 % verovuoden päättymistä edeltäneen 12 kuukauden ajalta maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista

= Pääomatulon laskentaperuste

Pääomatulolajin alijäämä

- Jos pääomatulosta tehtävät vähennykset ovat suuremmat kuin itse pääomatulo
→ alijäämä
- Alijäämästä lasketaan alijäämähyvytykset:
 - Pääomatuloveroprosentin suuruinen osuus alijäämästä (28 %)
 - Jos alijäämä sisältää myös ensiasunnon lainan korkoa prosenttiosuutta korotetaan kahdella prosenttiyksiköllä (30 %)
- Alijäämähyvytykset vähennetään ansiotulon verosta
- Alijäämähyvytyksen määrä:
 - Enintään 1400 euroa/hlö (vastaa 5000 euron korko- tms. vähennyksiä, jos pääomatuloa ei ole)
 - Jos lapsia 1 → korotus 400 euroa (toiselle puolisoista)
 - Jos lapsia 2 tai enemmän → korotus 800 euroa (toiselle puolisoista)
 - Esim. perheen vanhemmat, joilla 2 lasta voivat saada enintään 3600 euron alijäämähyvytyksen (vastaa n. 12 857 euron vähennyksiä ilman pääomatuloa)
 - Mahdollinen alijäämähyvytyksen rajan **ylittävä** alijäämä vahvistetaan pääomatulolajin tappioksi → voidaan vähentää tulevista pääomatuloista seuraavan 10 vuoden kuluessa

Esim. 1.

Pääomatuloja	0
Asuntolainan korkoa	<u>- 1 000</u>
Yht.	- 1 000

→ **Alijäämähyvytykset 28 % * 1 000 = 280**

Esim. 2.

Pääomatuloja	2 000
Ensiasunnon lainan korko	- 1 500
Tulohankkimislainan korko	<u>- 1 000</u>
Yht.	- 500

→ **Alijäämähyvytykset 30 % * 500 = 150**

Näin lasket pääomatulo-osuuden veron:

1. Selvitä veronalaiset pääomatulot
 - esim. yritystulon pääomatulo-osuus, vuokratulot, luovutusvoitot jne.
2. Vähennä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot; pystyttävä todentamaan (katso tarvittaessa TVL)

= Puhdas pääomatulo

3. Vähennä mahdollinen elinkeinotoiminnan verovuoden tappio kokonaan tai osittain (jos vaatimus tehty ennen verotuksen päättymistä)
4. Vähennä vähennyskelpoiset korot, eli vieraan pääoman kustannus
 - esim. asunto- ja opintolainojen korot ja veronalaisen tulon hankkimisesta johtuneiden lainojen korot
5. Vähennä mahdollinen pääomatulolajin tappio

= Verotettava pääomatulo

6. Laske vero vallitsevan verokannan mukaan (28 % vuonna 2007)
7. Tai laske alijäämähyvitys

Ansiotulo

- Muut kuin pääomatulot
- Ansiotulosta valtiolle maksettava vero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan
- Kunnalle maksettava suhteellinen kunnallisvero (esim. Kokkola 19,25 % vuonna 2007)
- Kirkolle maksettava suhteellinen kirkollisvero (esim. Kokkola Ev.lut. 1,50 % vuonna 2007)
- Yrittäjäpuolisot: Ansiotulo-osuus jaetaan työpanosten suhteessa, yleensä kuitenkin tasan

Ansiotuloa on mm.

- palkkatulot
- eläketulot
- jaettavan yritystulon ansiotulo-osuus
- yhtymän osakkaan tulo-osuuden veronalainen osa
- osakeyhtiöstä saadun osingon ansiotulo-osuuden veronalainen osa
- maatalouden puhdas tulo

Taulukko 1: Vuoden 2007 ansiotuloverotaulukko (Verohallinnon kotisivut 2007)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
12 400 – 20 400	8	9,0
20 400 – 33 400	728	19,5
33 400 – 60 800	3 263	24,0
60 800 -	9 839	32,0

Esimerkki ansiotulosta laskettavista veroista

- Verovelvollisen ansiotulot 24 000 euroa; kunnallisvero 19,25 % ja kirkollisvero 1,50 %.

Valtion vero:

20 400 eurosta 728,-
 Rajan ylittävästä osasta 19,5 %
 → $(24\,000 - 20\,400) \cdot 19,5\%$ 702,-

Kunnallisvero:

19,25 % * 24 000 4 620,-

Kirkollisvero:

1,50 % * 24 000 360,-

Verot yhteensä 6 410,-

Taulukko 2: Veronalaiset ansiotulot (Laasanen 2005)

VERONALAISET ANSIOTULOT	
<p>Luonnolliset vähennykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - tulonhankkimisvähennys - muut tulonhankkimiskulut <ul style="list-style-type: none"> - matkakustannukset - ay-jäsenmaksut jne. <p>→ Puhtaat ansiotulot</p> <p>Valtion- ja kunnallisverotuksen vähennykset</p> <ul style="list-style-type: none"> - pakolliset eläkevakuutusmaksut - vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut <ul style="list-style-type: none"> - merityötulovähennys - veronmaksukyvyyn alentumisvähennys 	
Valtion verotus	Kunnallisverotus
<ul style="list-style-type: none"> - eläketulovähennys 	<ul style="list-style-type: none"> - eläketulovähennys - invalidivähennys - opintorahavähennys (muusta kuin aikuisopintorahasta) - ansiotulovähennys (palkkatulon perusteella) - perusvähennys
→ Verovuoden ansiotulo	→ Verovuoden ansiotulo
- vanhat tappiot (vähennys)	- vanhat tappiot (vähennys)
→ Valtionverotuksessa verotettava ansiotulo	→ Kunnallisverotuksessa verotett. ansiotulo
→ Valtion tulovero	→ Kunnallisvero
<ul style="list-style-type: none"> - invalidivähennys - elatusvelvollisuusvähennys - kotitalousvähennys 	
→ Lopullinen valtion tulovero	→ Lopullinen kunnallisvero
Ansiotulojen tulovero yhteensä	
Tästä tuloverosta vähennetään pääomatulon mahdollinen alijäämähyvyitys	

Vertailuesimerkki elinkeinonharjoittajan pääoma- ja ansiotuloveroista

- Elinkeinoharjoittajan yritystulo 30 000 euroa
- Yrittäjän muut pääomatulot 3 000 euroa
- Muut ansiotulot 1 000 euroa vähennysten jälkeen

- Elinkeinotoiminnan varat 60 000 euroa
- Elinkeinotoiminnan velat 20 000 euroa
- Yrityksen maksamat palkat tilikauden päättymistä edeltäneiltä 12 kuukaudelta 12 000 euroa

Elinkeinotoiminnan varat	60 000,-
- velat	- 20 000,-
+ 30 % palkoista	<u>+ 3 600,-</u>
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	43 600,-

Vaihtoehto 1. Pääomatulon osuus 20 %:

Pääomatulot:

Laskentaperusteesta 20 % *43 600	8 720,-
Muut pääomatulot	<u>3 000,-</u>
Pääomatulot yhteensä	11 720,-

Ansiotulot:

Yritystulon ansiotulo-osuus	
→ 30 000 – 8 720	21 280,-
Muut ansiotulot	<u>1 000,-</u>
Ansiotulot yhteensä	22 280,-

Verot:

Pääomatulosta: 28 % *11 720	3 282,-
Ansiotulosta (ks. taulukko):	
vero 20 400 eurosta	728,-
lopun 19,5 % *(22 280 – 20 400)	367,-
Kunnallisvero:	
19,25 % *22 280	4 289,-
Kirkollisvero:	
1,50 % *22 280	<u>334,-</u>
Verot yhteensä	9 000,-

Vaihtoehto 2. Pääomatulon osuus 10 %:**Pääomatulot:**

Laskentaperusteesta 10 % *43 600	4 360,-
Muut pääomatulot	<u>3 000,-</u>
Pääomatulot yhteensä	7 360,-

Ansiotulot:

Yritystulon ansiotulo-osuus	
→ 30 000 – 4 360	25 640,-
Muut ansiotulot	<u>1 000,-</u>
Ansiotulot yhteensä	26 640,-

Verot:

Pääomatulosta: 28 % *7 360	2 061,-
Ansiotulosta (ks. taulukko):	
vero 20 400 eurosta	728,-
lopun 19,5 % *(26 640 – 20 400)	1 217,-
Kunnallisvero:	
19,25 % *26 640	5 128,-
Kirkollisvero:	
1,50 % *26 640	<u>400,-</u>
Verot yhteensä	9 534,-

Elinkeinonharjoittajan matkakorvaukset

- Tilapäisistä työmatkoista aiheutuneet lisääntyneet elantokulut ja elinkeinotoimintaan liittyvät todelliset autokulut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa
 - Lisääntyneitä elantokuluja voivat olla esim.:
 - Tavanomaista suuremmat ruokailukulut
 - Välttämättömät menot yhteydenpidosta kotiin
 - Kotiin ja talouteen liittyvien asioiden hoidosta aiheutuvat kulut vieraalta paikkakunnalta käsin
- Vähennykset tehdään yrittäjän verotuksessa ns. *lisävähennyksenä*
 - Voivat kirjanpitoon kirjattujen menojen kanssa vastata enintään palkansaajien verovapaan päivärahan tai kilometrikorvausten enimmäismääriä
 - Esitä tarvittavat selvitykset veroilmoituksessa
- Jos työmatkoista aiheutuvia menoja ei ole kirjattu kirjanpitoon → lisävähennykset suoraan palkansaajien päivärahojen ja kilometrikorvausten suuruisina

Kilometrikorvaukset

Koskee:

- Autoja, joiden ajokilometreistä yli 50 % yksityisajoa
- Elinkeinotoimintaan liittyviä matkoja (esim. erillisten toimipaikkojen väliset matkat sekä kaikki muut elinkeinotulon hankkimiseen tai säilyttämiseen liittyvät matkat)

Ei koske:

- Autoja, jotka pääosin yrityksen käytössä (yksityisajoa alle 50 %)
- Asunnon ja varsinaisten toimipaikkojen välisiä matkoja → yksityisajoa
- Km-korvauksen saamiseksi pidettävä ajopäiväkirjaa tai esitettävä muu luotettava selvitys!

→ Käytävä ilmi:

- autolla verovuoden aikana ajettu kokonaiskilometrimäärä
- elinkeinotoiminnan ajojen alkamis- ja päättymisajankohdat
- ajon alku- ja päättymispaikat
- matkan pituus
- ajon tarkoitus
- tarvittaessa ajoreitti

Jos usein toistuvia vakiomatkoja → selvitä tiedot → kerro kilometrit matkojen lukumäärällä

Auto pääosin yrityksen käytössä:

- Autokulut vähennetään todellisten kirjanpitoon kirjattujen kulujen mukaan
- Kuluja oikaistava yksityisajojen osuudella
- Jos auto on kirjanpidossa, tilinpäätöksessä tehtävä poisto
- Yksityisajojen osuus poistosta jätetään verotuksessa hyväksymättä

Taulukko 3: (Palkansaajan) kilometrikorvaukset 2007 (Verohallituksen päätös... 2006)

Kulkuneuvo	Korvauksen enimmäismäärä
auto	43 senttiä kilometriltä, jota korotetaan - 7 snt/km perävaunun kuljettamisesta autoon kiinnitettynä - 11 snt/km silloin, kun työn suorittaminen edellyttää asuntovaunun kuljettamista autoon kiinnitettynä - 21 snt/km silloin, kun työn suorittaminen edellyttää taukotuvan tai vastaavan raskaan kuorman kuljettamista autoon kiinnitettynä - 2 snt/km sellaisista autossa kuljetettavista koneista tai muista esineistä, joiden paino ylittää 80 kiloa tai joiden koko on suuri - 2 snt/km, jos palkansaaja työhönsä kuuluvien tehtävien vuoksi kuljettaa autossa koiraa - 8 snt/km silloin, kun työn suorittaminen edellyttää liikkumista autolla metsäautotiellä tai muulta liikenteeltä suljetulla tienrakennustyömaalla, kyseisten kilometrien osalta
moottorivene, enintään 50 hv	66 senttiä kilometriltä
moottorivene, yli 50 hv	98 senttiä kilometriltä
moottorikelkka	93 senttiä kilometriltä
moottoripyörä	29 senttiä kilometriltä
mopo	15 senttiä kilometriltä
muu kulkuneuvo	8 senttiä kilometriltä

- Jos kulkuneuvossa matkustaa muitakin henkilöitä, joiden kuljetus työnantajan asiana
→ korotus korvauksiin 2 senttiä kilometriltä/kuljetettava henkilö

Päiväraha

- Tarkoitettu korvaamaan työmatkan aiheuttamia, kohonneita elinkustannuksia (esim. ruokailu) → ei sisällä korvausta matkoista tai majoittumisesta
 - Matkan oltava tilapäinen ja kohdistuttava tavanomaisen toiminta-alueen ulkopuolelle
 - Etäisyysvaatimus: yli 15 km:n etäisyys toimipaikasta tai asunnosta
- Päivärahoista laadittava erillinen matkaselvitys (esim. matkalasku)
 - Selvitettävä päivät, joilta oikeus kotimaan koko- tai osapäivärahaan tai ulkomaan päivärahaan
 - Selvitettävä matkan ajankohta, kesto, kohde ja tarkoitus
- Päivärahojen yhteismäärän ja kirjanpidossa olevien todellisten elantomenojen erotus veroilmoitukseen vähennettäväksi
 - Jos kustannuksia ei kirjanpidossa → vähennys verovapaiden päivärahojen suuruinen
 - Jos todelliset kustannukset suuremmat kuin verovapaiden päivärahojen määrä → vähennys todellisten kustannusten suuruisena (verotuksessa ei lisävähennystä)

Taulukko 4: Päivärahan enimmäismäärät 2007 (Verohallituksen päätös... 4.12.2006)

Työmatkan kesto aika	Päivärahan enimmäismäärä (euro)
• yli 6 tuntia (osapäiväraha)	14,00
• yli 10 tuntia (kokopäiväraha)	31,00
Kun matkaan käytetty aika ylittää viimeisen täyden matkavuorokauden	
• vähintään 2 tunnilla	14,00
• yli 6 tunnilla	31,00
• Kokopäivärahan suuruus puolittuu, jos palkansaaja saa matkavuorokauden aikana kaksi ilmaista tai matkalipun hintaan sisältyvää ruokaa. Osapäiväraha puolittuu yhdestä ilmaisesta ruoasta.	

Lista valikoiduista ulkomaanpäivärahoista:
(täydelliset tiedot verohallinnolta)

Maa tai alue	Päivärahan enimmäismäärä (euro)
Alankomaat.....	62
Belgia.....	61
Britannia.....	70
Lontoo ja Edinburg.....	75
Espanja.....	62
Islanti.....	78
Italia.....	63
Itävalta.....	60
Japani.....	82
Kanarian saaret.....	53
Latvia.....	50
Liettua.....	45
Luxemburg.....	63
Norja.....	66
Ranska.....	64
Ruotsi.....	63
Saksa.....	64
Tanska.....	65
Venäjä.....	44
Moskova.....	72
Pietari.....	57
Viro.....	50

Palkansaajan luontoisedut

- Työsuhteen perusteella muuna kuin rahana saatava etu
- Verohallitus antaa vuosittain päätöksen yleisimpien luontoisetujen verotusarvoista.
 - Päätöksessä mainitsemattomien luontoisetujen arvoksi katsotaan ensisijaisesti käypä vuokra-arvo tai toissijaisesti työnantajalle aiheutuneiden kustannusten määrä.

Luontoisedun 3 tarjoamistapaa:

1. Luontoisedut lisätään työntekijän rahapalkkaan
2. Luontoisedun raha-arvo vähennetään nettopalkasta (luontoisetua ei muodostu)
3. Rahapalkkaa alennetaan työnantajalle luontoisedusta aiheutuneilla kustannuksilla, jonka jälkeen luontoisedun arvo lisätään rahapalkkaan.

Taulukko 5: Asuntoedun ja siihen sisältyvän lämmityksen raha-arvot keskuslämmitysasunnoissa (Verohallituksen päätös... 24.11.2006)

Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa)

Asunto valmistunut:	Edun arvo/kk
ennen vuotta 1961	130,00 €+ 8,00 €neliömetriltä
vuosina 1961-1983	120,00 €+ 6,45 €neliömetriltä
vuonna 1984 tai myöhemmin	130,00 €+ 7,06 €neliömetriltä

Muu Suomi

Asunto valmistunut:	Edun arvo/kk
ennen vuotta 1984	80,00 €+ 4,90 €neliömetriltä
vuosina 1984 - 1991	86,00 €+ 5,58 €neliömetriltä
vuonna 1992 tai myöhemmin	87,00 €+ 6,57 €neliömetriltä

Autoetu

Taulukko 6: Autoedun arvot 2007 (Verohallituksen päätös... 24.11.2006)

Auton käyttöönottovuosi:	Auton käyttöetu: Edun arvo/kk	Vapaa autoetu: Edun arvo/kk
Ikäryhmä A (2005-2007)	1,4 % auton uushankintahinnasta + 90 € tai 6 snt/km	1,4 % auton uushankintahinnasta + 255 € tai 17 snt/km
Ikäryhmä B (1992-2004)	1,2 % auton uushankintahinnasta + 100 € tai 7 snt/km	1,2 % auton uushankintahinnasta + 270 € tai 18 snt/km
Ikäryhmä C (ennen v. 1992)	444 €/kk tai 249 € + 13 snt/km	714 €/kk tai 249 € + 31 snt/km

Puhelinetu

- Puhelinedun luontoisetuarvo on 20 €/kk (kattaa puhelut, tekstiviestit ja multimedia viestit)

Veronalaiset ja verovapaat tulot

- Lähtökohtaisesti kaikki tulot veronalaisia
- Tulon täytynyt yleensä realisoitua niin ettei verovelvollisen tarvitse suorittaa luovutustoimia tms. tulon aikaansaamiseksi
 - esim. omaisuuden arvonnousu ei pääsääntöisesti veronalaista tuloa

Veronalaisia elinkeinotuloja ovat mm.:

- 1) vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta sekä muista elinkeinossa käytetyistä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä saadut korvaukset
- 2) elinkeinotoimintana harjoitetusta vuokraamisesta, työn tai palveluksen suorittamisesta tms. saadut korvaukset
- 3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot
- 4) liikkeen tai ammatin tai siihen kuuluvan omaisuuden, oikeuden tai etuuden vuokraamisesta saadut korvaukset
- 5) rahoitusomaisuudesta saadut voitot
- 6) vakuutusyhtiöiden, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen ja muiden niihin rinnastettavien vakuutuslaitosten sekä eläkesäätiöiden kirjanpidossaan tekemä sijoitusomaisuuden arvonnkorotus
- 7 kaupankäyntitarkoituksessa pidetyistä rahoitusvälineistä kirjanpitoon tuotoiksi kirjatut rahoitusvälineiden arvonnousut
- 8) puutavaran sekä runkopuun hakkuuoikeuden luovutuksesta saatu tulo

(EVL 5 §)

Verovapaata tuloa ovat mm.:

- 1) muun kuin pääomasijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan sekä säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saamat käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat
 - 2) yhteisön osake- tai osuuspääomana tai muuna pääomansijoituksena saamat erät
 - 3) sähkö, tele-, vesi-, viemäri- tai kaukolämpöverkosta maksetut liittymismaksut jotka palautetaan maksajalle tai joilla saadut edut maksajalla on oikeus siirtää kolmannelle henkilölle
 - 4) erillisenä verovelvollisena verotettavasta kuolinpesästä saatu osuus kuolinpesän tulosta
 - 5) kotimaiselle elokuvatuottajalle valtion tai Suomen elokuvasäätiön varoista myönnetty tuotantotuki
 - 7) asumisoikeusasunnoista annetun lain tarkoittama asumisoikeusmaksu
- (EVL 6 §)

Menojen ja menetysten vähennyskelpoisuus

- Suoraan tai epäsuoraan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuvat, ulkopuoliselle maksettavat menot vähennyskelpoisia → *luonnolliset vähennykset*

Palkat

Kokonaan vähennyskelpoisia:

- Elinkeinotoiminnan palkat ja niiden pakolliset sivukulut
 - Ei koske yrittäjän, hänen puolisonsa tai alle 14- vuotiaan lapsensa palkkoja!
- Työsuhteeseen perustuvat avustukset
- Eläkkeet ja niistä johtuvat vakuutusmaksut yms.
- Vapaaehtoiset henkilöstökulut ja muut henkilökunnasta aiheutuneet menot
 - virkistystoiminta
 - henkilökuntajuhlat
 - työntekijöiden merkkipäivät
 - työterveyshuollosta aiheutuneet menot
 - luontoisetujen järjestämisen menot

YEL ym.

- Yrittäjän eläkevakuutusmaksut vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tuloksesta tai yrittäjän ansiotuloista henkilökohtaisessa verotuksessa
- Voidaan vähentää myös puolison verotuksessa
- Yrittäjän *tapaturmamaksut* vähennyskelpoisia elinkeinotulosta
- *Henkivakuutusmaksut* vähennyskelpoisia vain, jos edunsaajana vakuutettu työntekijä tai hänen omaisensa

Edustusmenot

- Uusien liikesuhteiden luomisesta, vanhojen säilyttämisestä tai parantamisesta sekä muuten toiminnan edistämisestä johtuvia, yrityksestä ulospäin suuntautuvia menoja
- Verotuksessa puolet (kohtuullisista) edustusmenoista vähennyskelpoisia
- Tositteista käytävä ilmi tilaisuuden aihe, sen liittyminen elinkeinotoimintaan sekä osallistujien nimet

Yritysliikunta

- Toiminimiyrittäjän liikuntamenot katsotaan tavallisesti yrittäjän elantomenoiksi → vähennyskelpvotonta
- Henkilökunnalle järjestetty tavanomaisena ja kohtuullisena pidettävä, koko henkilökuntaa koskeva urheilu- tai harrastustoiminta verovapaata (esim. liikuntasetelit)
 - Kohtuullinen kustannus n. 200 €/vuodessa/työntekijä

Kiinteistö

- Kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, jos sen pinta-alasta yli puolet on elinkeinotoiminnan käytössä (samoin osakehuoneisto)
- Myös sosiaalityilat ym. välillisesti liiketoimintaa edistävät tilat ovat osa elinkeinotoiminnan tulolähdettä
- Jos kiinteistöä käytetään yksityisyrittäjän tai tämän perheen vakituksena asuntona → ei kuulu elinkeinotulolähteeseen → kulut ei vähennyskelpoisia

Puolison osuus

- Kokonaan tai osittain kiinteistön omistavalla (yrittäjän) puolisoilla oikeus periä käypä korvaus kiinteistön käytöstä liiketoiminnassa
 - osoittaa, ettei puolison ole tarkoitus sijoittaa omistamaansa osuutta kiinteistöstä liiketoimintaan
- Korvauksen perimättä jättäminen voidaan tulkita puolison haluksi osallistua liiketoimintaan, jos kiinteistö on kirjanpidossa
- Jos puoliso ei peri korvausta, eikä kiinteistö ole kirjanpidossa, ei puolisoiden katsota automaattisesti harjoittavan toimintaa yhdessä

Vapaa-ajan kiinteistö

- Jos vapaa-ajan kiinteistö on kirjanpidossa ja sitä käytetään pelkästään tai pääosin (yli 50 % käytöstä) elinkeinotoiminnan tarkoituksiin → elinkeinotulolähde
 - esim. edustuskäyttö tai muun henkilökunnan kuin pelkästään yrityksen omistajien virkistyskäyttö
 - elinkeinotoiminnan osuus selvitettävä esim. vieraskirjan avulla

Henkilökohtaisessa verotuksessa tehtävät vähennykset

Työhuonevähennys

- Tarkoituksena, että paljon kotonaan töitä tekevä voi vähentää asunnostaan käytönotetusta työhuoneesta aiheutuneet kulut tulohankkimismenoina
- Kattaa työhuoneen vuokran, kalusteet, valon, sähkön, lämmön ja siivouksen
- Myönnetään kaavamaisin perustein seuraavat määrät:

Taulukko 7: Työhuonevähennyksen määrät

Työhuoneen käyttötarkoitus:	Vähennys vuodessa:
pääansiotulon hankkiminen; ei järjestettyä työhuonetta työnantajan taholta (esim. freelancertoimittajat)	680 €
osapäiväisen pääansiotulon tai jatku- vanluontoisen tai huomattavan sivutu- lon hankkiminen (esim. opettajat)	340 €
molempien puolisoien osapäiväisen pääansiotulon tai jatkuvanluontoisen sivutulon hankkiminen	yhteensä 510 €
satunnaisten sivutulosten hankkiminen	170 €

Tulonhankinnassa käytettyjen tietokoneiden hankintamenot

- Tulonhankinnassa käytettyjen tietokoneiden hankinnasta aiheutuneet menot vähennyskelpoisia tietyin edellytyksin
- Selvitettävä vähennyksenhakijan ammatti, ja se paljonko, ja mihin konetta työssä käytetään → vähennystä ei voi tehdä yksityiskäytön osalta

Taulukko 8: Tietokoneiden hankintamenon vähennysoikeus

Vähennysoikeuden määrä hankintamenosta

0 %	ei näyttöä laitteiden käytöstä töissä
50 %	näyttöä työkäytöstä
100 %	näyttö pääasiallisesta työkäytöstä; tietokonetta käytetty esim. huomattavien sivutulujen hankinnassa

Asunnon ja työpaikan väliset matkakulut

- Vähennyskelpoisia halvimman kulkuneuvon mukaan (yleensä julkiset kulkuneuvot)
- Omavastuuosuus kuluista 500 €
- Vähennys omavastuuosuuden ylittävistä kuluista enintään 4700 €
- Vähennys voidaan myöntää erityistapauksissa henkilöauton käytön mukaan
 - Työhön meno tai paluu asunnolle tapahtuu yöllä (klo 00.00 - 05.00)
 - eivätkä julkiset kulkuneuvot kohtuudella käytettävissä
 - tai aikatauluista johtuva odotusaika meno-paluumatkalla yhteensä vähintään 2 tuntia

Liite 2

SANASTO

Elinkeinoyhtymä	Elinkeinoyhtymällä tarkoitetaan avoimia yhtiöitä, kommandiittiyhtiöitä sekä laivanisännistöyhtiöitä.
Ennakonkanto	Elinkeinotoiminnasta, maataloustoiminnasta tai muusta tulonhankkimistoiminnasta saadusta tulosta, jota ei pidetä palkkana, peritään vero etukäteen ennakonkantona ennakkoverolipulla.
Ennakonpidätys	Suorituksen maksajan (työnantaja) palkasta tai vastaavasta (työntekijälle maksettavasta) korvauksesta pidättämä vero. Ennakonpidätys toimitetaan siten, että suorituksen maksaja vähentää verokortin ennakonpidätysprosentin perusteella lasketun rahamäärän suorituksen maksun yhteydessä.
Hankintameno	Hankintameno tarkoittaa hyödykkeen hankintahintaa ja siihen välittömästi liittyviä kuluja.
Käyttöomaisuus	Elinkeinotoiminnan käyttöomaisuutta ovat pysyvään käyttöön tarkoitettut hyödykkeet, kuten rakennukset, koneet, laitteet ja maa-alueet. (http://www.tilisanomat.fi/lehti/article.php?catid=9&artid=111)
Likvidit varat	Varojen likvidiyyttä kuvaa se, kuinka nopeasti ne ovat muutettavissa käteiseksi rahaksi. Likviditeetti kuvaa siten myös maksuvalmiutta.
Lisävähennys	Veroilmoituksella tehtävä vähennys, jonka tarkoituksena on saattaa yrittäjien saamat matkakorvaukset vastaamaan suuruudeltaan palkansaajien vastaavia.
Luonnollinen vähennys	Luonnolliset vähennykset koostuvat tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvista, vähennyskelpoisista menoista.
Luovutusvoitto	Omaisuuksien myynnistä tai vaihtamisesta syntyvä voitto. Luovutusvoittoa syntyy, jos omaisuutta myydään kalliimmalla kuin se on hankittu. Luovutusvoitot ovat veronalaista pääomatuloa.

Matkalasku	Selvitys, josta käy ilmi mm. työmatkan kohde, tarkoitus, alkamis- ja päättymisajankohta, matkan kesto, osalliset, kulkuneuvo, kilometrikorvaukseen oikeuttavat kilometrit, päivärahaerittelyt ja muut matkan aiheuttamien kustannusten korvauserusteet.
Nettovarallisuus	Yrityksen nettovarallisuus saadaan aikaan vähentämällä elinkeinotoiminnan veronalaisista varoista vähennyskelpoiset (elinkeinotoiminnan) velat. Pienyrittäjän nettovarallisuuteen lisätään 30 % edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista.
Poistot	Pysyvään käyttöön tarkoitettujen aineellisten hyödykkeiden (esim. koneet, laitteet ja rakennukset) ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno jaetaan usealle tilikaudelle sen mukaan, kuinka monena tilikautena niiden arvioidaan tuottavan tuloa. Hankintamenoa pienennetään taloudellisen vaikutusaikansa kuluessa vuotuisin poistoin, jotka kirjataan tilikauden kuluksi.
Progressiivinen vero	Vero on progressiivinen, jos sen prosentuaalinen suuruus riippuu verotettavan tulon määrästä, eli mitä enemmän verotettavaa tuloa, sitä suurempi veroprosentti. Valtion tulovero on progressiivista.
Sijoitusomaisuus	Yrityksen sijoitusomaisuutta ovat esim. arvopaperit ja kiinteistöt, jotka on hankittu varojen sijoittamis- tai sijoitusten turvaamismielessä.
Suhteellinen vero	Vero on suhteellinen silloin, kun veroprosentti pysyy samana verotettavan tulon määrästä riippumatta, esim. pääomatulovero.
Tavanmukainen toiminta-alue	Alue, jolla yrittäjä pääsääntöisesti harjoittaa toimintaansa.
Tulolaji	Tulot jaetaan kahteen tulolajiin: pääomatuloihin ja ansiotuloihin.
Tulolähde	Tulolähteitä ovat elinkeinotoiminnan tulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtaisen tulon tulolähde. Tulot siis jaetaan verotuksessa eri tulolähteiden ”aiheuttamiksi”.
Tuotannontekijä	Tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävät resurssit. Näitä ovat esim. työvoima, tuotantolaitteet, raaka-aineet, toimitilat, energia jne.

Vaihto-omaisuus	Yrityksen omaisuuteen kuuluvat hyödykkeet, jotka ovat joko sellaisenaan tai jalostettuna tarkoitettuja luovutettaviksi ja kulutettaviksi. Vaihto-omaisuutta ovat esim. aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet ja valmiit tuotteet. (KPL 4 luku 4 §.)
Välillinen vero	Välillinen vero kohdistuu tuotteen tai palvelun hintoihin ja jää usein loppukäyttäjän maksettavaksi. Verovelvollinen toimii joko veron kerääjänä tai edelleen tilittäjänä. Esim. arvonlisävero, tullit, polttoainevero, autovero ja valmistevero.
Välitön vero	Sellainen vero, joka peritään verovelvolliselta suoraan, ja joka jää tämän lopulliseksi rasitukseksi. Näitä ovat esim. tulovero, kiinteistövero, kunnallis- ja kirkollisvero
Yksityinen ammatinharjoittaja	Henkilö, joka harjoittaa ammatiaan ilman kiinteää toimipaikkaa. Ammatinharjoittaja myy yleensä palveluita, jotka perustuvat hänen henkilökohtaiseen ammattitaitoonsa (esim. lääkäri). Ammatinharjoittaja on oikeutettu pitämään yksinkertaista kirjanpitoa.
Yksityinen liikkeenharjoittaja	Yksityinen liikkeenharjoittaja eroaa ammatinharjoittajasta siinä, että hänellä on avoin, kiinteä toimipaikka, ja usein enemmän työvoimaa, kuin ammatinharjoittajalla. Myös liikkeenharjoittajan toimintaansa sijoittaman riskipitoisen pääoman määrä on suurempi, kuin ammatinharjoittajalla. Liikkeenharjoittaja on velvoitettu pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa.